

ELSŐ KÉZBŐL A HADERŐRŐL!

magyar

HONVÉD

www.honvedelem.hu

A Honvédelmi Minisztérium magazinja – 2012. július XXIII. évf. 7. szám – 390 Ft

DIE HARD 5. Gengszterek a deszanttérben

9770865693006 12007

Kőbe vésve, bronzba öntve

EGY ELTŰNT TEMETŐ HÍRNÖKE

Az 1809. június 13–14-én vívott győri csatához (melynek az emlékművét magazinunk előző számában mutattuk be) Budapesten, közel-lebbről a Fiumei úti temetőben is található kapcsolódási pontot, hiszen az említett sírkertben nyugszik a neves császári generális, borbereki báró Alvinczy József tábornagy (1735–1810): Magyarország katonai kormányzójaként az ő feladata volt a Napóleon hadserege ellen harcba induló inszurgensek (nemesi felkelők) felszerelése.

Alvinczy kora egyik elismert hadvezére volt, az egyetlen magyar abból a kilenc katonából, akik a Habsburg Birodalom története során megkapták a Katonai Mária Terézia-rend mindhárom fokozatát (1779, 1793, 1794). Az erdélyi családból származó hadfi 15 évesen állt katonának, s már a hétéves háborúban (1756–1763) is komoly érdemeket szerzett, igazi hírnévre azonban a bajor örökösödési háború idején (1778–1779) tett szert, a porosz haderőt irányító hesseni herceg bravúros foglyul ejtésével (habschwertvi ütközet). Szintén részt vett az 1788–1790 között zajlott török háborúban, emléke mégis a Napóleon elleni koalíciós háborúkban elszenvedett vereségei, különösen a győri csata révén maradt fenn. Utóbbi miatt – ahogy azt Tóth Vilmos történész megjegyzi – Alvinczy a magyar katonai anekdoták legismertebb szereplői közé került.

Az egyik adoma szerint – amely Kisfaludy Sándor révén maradt ránk – a Győr melletti csatáig el sem jutott tiszai felkelők visszaútjuk során, Budán, a hajóhidnál Alvinczybe ütköztek. Az egyik inszurgens tábornagy elé állva azt kérdezte: „Hát kend az az Alvinczy?” Az igenlő válasz után ékes magyarsággal kifejtette neki, hogy mit csináljon a felkelőknek kiosztott használhatatlan, kakas és kovakók nélküli fegyverekkel.

A 75 éves korában elhunyt tábornagyot eredetileg abban a Vízivárosi katonai temetőben hantolták el, amely éppen az ő síremléke miatt vonult be Alvinczy-temető néven a köztudatba. A gazdagon díszített, hatalmas díszurna, ami felett baldachinos sírépület emelkedett, egykor a katonatemető felső, a polgári temetővel határos részén, az úgynevezett tábornoki sarkokban állt.

– Alvinczy sírja a Vízivárosi katonai temető felszámolásakor a Németvölgyi temetőbe került át, ám 1963-ban azt is megszüntették. A tábornagy hamvait és síremlékét ekkor szállították át jelenlegi helyére, a Kerepesi úti (Fiumei úti) temetőbe. A baldachin megsemmisült a második világháború során, de az eredeti síremlék többi része ma is ép: az amfóra mellett érdemes szemügyre venni a talpazon aprólékosan kifaragott családi címert is – mondja Tóth Vilmos, akinek köszönhetően nemrég megtörtént a latin nyelvű sírfelirat töredékes utolsó sorának rekonstrukciója, miután sikerült felkutatnia a szöveget.

Az 1797 és 1938 között működött Vízivárosi katonai temető után egyébként szerföltött kevés emlék maradt: a felszámolás dokumentációja és a korabeli újságcikkek mellett csak néhány sírkő, amelyek akár két vagy három áthelyezés után is még állnak Budapest valamelyik mai temetőjében, s hirdetik egy-egy rég meghalt hadfi nevét. A sírkert a mai Szilágyi Erzsébet fasor és a Kútvölgyi út találkozásánál feküdt, s elsősorban a budai helyőrségben szolgálók, valamint a Budán elhunyt nyugalmazott katonatisztek végső nyughelyének szánták. Földrajzi értelemben nem volt „vízivárosi”, mint ahogy a szomszédos – tizenkét évvel korábban megnyitott – polgári temető sem, amelynek révén ez a megnevezés mégis általánosan elterjedt, mivel a Víziváros lakossága is ott, Buda akkori határán kívül temetkezett.

– A régi budai temetőket a 20. század elején záratta le a főváros akkori vezetése. A nevezetes sírok várható felszámolása a valaha volt legnagyobb hazai temetkezésszervezői sajtópolémiahoz vezetett, mégis, 1939-re eltűnt a két vízivárosi és a tabáni sírkert, s velük Budapest pótolhatatlan kincset veszített – mutat rá a történész.

A felszámolásra ítélt budai temetőkből egyes sírboltokat már 1930 körül a Fiumei úti temetőbe telepítettek át, míg a megőrzésre méltónak tartott síremlékek többsége a Németvölgyi temetőbe került. Ennek megszüntetése után azokat a sírokat, melyeket a pusztító második világháború megkímélt, Farkasrétre, illetve a Fiumei úti temetőbe vitték. Az utóbbi sírkert legrégibbi emlékei épp a Budáról származó kövek: nagy részük még a temető 1849-es megnyitása előtt készült. Ugyanakkor – elmentében a falsírboltokkal – nem sokat mutatnak eredeti állapotukból: a többszöri áthelyezés mellett jó néhányat egyszer vagy akár többször is átvették, így éppen a legértékesebb, több évszázados kövek pontos kora és eredeti tulajdonosa vált azonosíthatatlanná.

SVPR. BELL. ET. CAES. IN REGNO. HVNG. ARMORVM. PRAEFECTVS. JOSEPHVS. L. B. ALLVINTZI. DE. BORBEREK. OBIT. XXV. NOV. MDCCCX.

Fotó: Rácz Tünde

28

A NEMZETKÖZI MESTERLÖVÉSVILÁG KRÉMJE ADOTT RANDEVÚT EGYMÁSNAK BUDAPESTEN. A XI. RENDŐRI ÉS KATONAI MESTERLÖVÉSZ VILÁGKUPÁN TIZENHÉT ORSZÁG HATVANHÁROM CSAPATÁNAK SZÁZHARMINC VERSENYZŐJE AKART „BEST OF THE BEST” LENNI...

PENGEK

MAGYAR HONVÉD

MAGYAR HONVÉD

39

18 Afganisztánban az improvizált, elrejtett „bombák” jelentik a legnagyobb veszélyt.

38 Európa rakétavédelmi rendszere a NATO-csúcstalálkozóval egy időben került „kulcsrakész” állapotba.

44 A katonák lelke, szellemi, erkölcsi élete: a tábori lelkészek a hit erejével segítenek.

A MAGYAR HONVÉD MAGAZIN KÖVETKEZŐ SZÁMA 2012. AUGUSZTUS 10-ÉN JELENIK MEG.

56 A katonailmpikonok, a BHSE kiválóságai is ott lesznek a londoni nyári olimpián.

Zrínyi Média

HM Kommunikációs Kft.

Egy eltűnt temető hírnöke 3

NAGYVILÁG

- Védőernyő 6
- A nyugalom őrei 10
- Az ellentétek földjén 12
- Típusestvérek 14
- Háttérharcosok 16
- Bombaimprovizációk 18
- A Piros Hetes 20
- Határtalan kapcsolatok 22

SEREGSZEMLE

- Júniusban történt 24
- Pengék 28
- Tábori Posta 31

HADITECHNIKA

- Die Hard 5. 35
- Próbaüzem 38

HÁTORSZÁG

- Múzeumi hungarikum 42
- Lélegződozók 44
- A béke néma követői 47
- Méltó végtisztesség 50
- Bűvállrégészek 53
- Katonailmpikonok (4.) 56
- Önkéntes nyugdíjpénztár 60
- Közérdekű 63

A Honvédelmi Minisztérium magazinja XXIII. évfolyam 2012. 7. szám

Kiadja a Zrínyi Média
HM Kommunikációs Kft.
Felelős kiadó:
DR. BOZSONYI KÁROLY ügyvezető
Nyomtatás:
HM Térképészeti Közhasznú Nonprofit Kft.
Felelős vezető:
NÉMETH LÁSZLÓ ügyvezető
Szerkesztőség: 1087 Budapest, Kerepesi út 29/B Postacím: 1440 Budapest, Pf. 22 Tel.: 459-5315, HM: 27-913 fax: 459-5351
Email: magyarhonved@armedia.hu

Főszerkesztő:

TÖRÖS ISTVÁN
Főszerkesztő-helyettes:
SZABÓ BÉLA
Olvasószerkesztő:
M. TÓTH GYÖRGY
Lapszerkesztők:
TRAUTMANN BALÁZS, FEITH LÁSZLÓ
Fotóriporterek:
DÉVÉNYI VERONIKA, GALOVITSK GÁBOR, KRASZNAI-NEHREBECZKY MÁRIA, RÁCZ TÜNDE (KÉPSZERKESZTŐ), TÓTH LÁSZLÓ
Tervezőszerkesztő:
GRÓF ISTVÁN

E HAVI MAGAZINUNKAT

TRAUTMANN BALÁZS SZERKESZTETTE
Borítófotó: Dévényi Veronika

ISSN: 0865-6932
Lapunk az Európai Katonai Sajtószövetség (European Military Press Association) tagja

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletága (1008 Bp. VIII., Orczy tér 1.), előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, e-mailen: hirlap-eloizetes@posta.hu, faxon: 303-3440.
További információ:
06-80-444-444

Szövetséges járőr a Baltikum felett

VÉDŐERNYŐ

2004. MÁRCIUS 30. EGY NAPPAL NATO-TAGGÁ VÁLÁSUK UTÁN, VÉDŐERNYŐ BORULT A HÁROM BALTI ÁLLAM FÖLÉ. 2015-TŐL HAZÁNK IS RÉSZT VÁLLAL SZÖVETSÉGESEINK LÉGTERÉNEK ŐRZÉSÉBEN.

Észtország, Lettország és Litvánia alighogy teljes jogú tagja lett az Észak-atlanti Szerződés Szervezetének, máris „égi védelemben” részesült. A függetlenségük elnyerése után Oroszország és a kalinyingrádi orosz enklávé közé ékelődött, emiatt stratégiailag érzékeny területen fekvő, kis hadsereggel, egyszersmind minimális légiereővel rendelkező újdonsült tagállamok légvédelmi készségét ugyanis a NATO adja. Ehhez a feladatot vállaló szövetségesek

saját vadászgépeket, fegyverzetet, valamint szállító-repülőgépet, műszaki és logisztikai hátteret biztosítanak. A vadászgépek az észak-litvániai Šiauliai melletti nemzetközi repülőtér katonai részéről indulnak, ha kell. Márpedig sokszor kell, hiszen Oroszország rendszeresen tesztleli a NATO-légvédelem éberségét, működését, eljárásait, sőt, néha egyszerre két-három irányból is közelítenek az orosz vadász- és bombázógépek a balti légtér felé.

VADKELETI REPÜLŐTEREK

Az elsőként érkező belga és dán műszaki katonák üzemeltették a gépeiket, és a litván szakemberek együttműködésével kialakították a tüzoltó-készültségi szolgálatot, a parancsnoki, az irányítási és a kommunikációs rendszereket, a légiirányítási és meteorológiai szolgáltatásokat. Létfontosságú volt az elhanyagolt állapotban lévő pálya gyors karbantartása, később részbeni újraaszfaltozása,

A magyar Gripenek a Baltikum hőmezői felett is repülnek majd

Riasztás! Nem unalmas a litvániai készültségi szolgálat

A német Eurofighterek is jártak már a Baltikumban

A lengyel légiőr a MiG-29-esekkel látta el többször is a feladatot

a készültségi szolgálat ex-szovjet, megerősített fedezékeinek berendezése, az azonnali működéshez szükséges, ideiglenesnek szánt tábori kommunikációs rendszerek kiépítése. Ne felejtjük el, hogy szovjet bázisról volt szó. A katonák minden mozgíthatót leszereltek és elvittek, amikor 1993-ban a repülőteret elhagyták a Berijev A-50 Mainstay radarfelderítő és légtérellenőrző repülőgépek, illetve a MiG-29 Fulcrum elfogó vadászgépek.

A navigációra szolgáló TACAN-rendszerek az Egyesült Államokból és Nagy-Britanniából érkeztek, míg Norvégia kommunikációs átjátszóállomásokat és egy, a gépeket irányító mobil harcvezetési és légiirányítási központot telepített.

Hivatalosan 2004. április elsején indult az első, négy belga F-16AM együléses vadászbombázó repülőgép adta QRA-szolgálat (Quick Reaction Alert – készültségi szolgálat), melyet az első hat héten a belgiumi Kleine-Brogel légitámaszponton tevékenykedő 10. Tak-

tikai Ezred pilótái láttak el, Harold Van Pee őrnagy vezetésével. A második hat hét már Olivier Van Der Linden őrnagyé és a 2. Taktikai Ezred Florennesből érkező pilótagárdájáé volt. A egyes, mindkét ezred műszaki és más szakembereiből összeállított földi személyzetet nem váltották.

KÖLTSÉGHÁNYAD

Persze a feladat kiadásokkal is jár. 2008 januárja óta Észtország, Lettország és Litvánia „dobja össze” a saját légvédelmi készültségük ellátására fordítandó összeg egy részét. A 2004-es kezdetet követő négy esztendőben viszont a részt vevő NATO-tagországok vállalták magukra az aktuális készültségi hónapok teljes kiadását. Így az alkalmazott vadászgépek és a kiszolgáló személyzet ellátásának biztosítása, az időszakos javítások, a logisztikai ellátás, az ehhez szükséges légi szállítások is a segítséget nyújtó ország védelmi költségvetését terhelték. Arról sem feledkezhetünk el,

hogy a négy vadászgéppel együtt, az oroszától és az alkalmazott típustól függetlenül, 50–120 fő érkezett, akik egyben mellett a készséget ellátó és a tartalék géppár üzemeltetését, kiszolgálását végezték.

Persze nem volt ingyen az említett repülőtéri felújítás sem, hiszen például az egykori szovjet szabványok és a NATO-elvárások erősen különböztek. A légi irányítást a balti országok mára már modernizált légtérfigyelő és riasztó rendszerei látják el, ez tehát nem külön NATO-feladat. Šiauliai repülőtere a repülések biztonságának növelése érdekében új repülésirányító tornyot, leszállítórudart, navigációs adókat „kapott”. Az első két készség a szovjet légi vadászgépeinek védelmére épített, vasbeton-szerkezetű, földdel fedett, megerősített hangárokból települt. Ezek azonban gyakran beáztak, ezért a harmadik, a Brit Királyi Légierő által adott készség a magával hozott mobil, könnyűszerkezetű hangárjait a bázison hagyta, és azóta is ezeket használják a különböző tagállamokból érkező vadászgépek. Itt említem meg, hogy a balti államok védelmi miniszterei szerint előreláthatóan 2018-ig veszik igénybe a NATO-védelnyót.

ÉLESRIASZTÁS

A számadatok is arról tanúskodnak, hogy a balti légtérvédelmi szolgálat korántsem nevezhető nyugodt, unalmas feladatnak. A lengyel légierő malborki 22.

Franciaország Rafale-ok helyett eddig csak Mirage-2000-eseket küldött

A két litván L-39ZA Albatros-ból egy már lezuhant 2011. augusztusában

Brit Tornado F3 és egy orosz Tu-160-as bombázó találkozása

századának MiG-29-esei 2012. április 26-án vették át a szolgálatot Litvániában. A Luftwaffe negyedik balti rotációja ért ezen a napon véget, mely egyben a McDonnell Douglas F-4F Phantom II-ek búcsúmisszója is volt. A JG71 „Richthofen” vadászpilóta-vezeték színeiben dolgozó repülőgépek és hajózik január 4-e és április 26-a között 80 alkalommal emelkedtek a levegőbe. Ebből csak 60 volt a gyakorló (Tango) riasztás, míg 20 esetben „éles” feladatot, elfogást, azonosítást vagy kísérést kellett végrehajtaniuk. A 80 felszállás során 270 órát töltöttek a levegőben a német gépek. Érdekesség, hogy a jelenleg is készséget ellátó lengyelek szintén a negyedik Air Policing szolgálatukat kezdték meg Litvániában, s mindegyik esetben a MiG-29A Fulcrum vadász-

gépeket repülték és repülik. A tervek szerint viszont legközelebb már az amerikai gyártású Lockheed Martin F-16C Block 52+ Jastrzeb vadászgépekkel települnek Litvániába.

MAGYAR RÉSZVÉTEL

Magyarország 2015 és 2018 között részt kíván venni a balti államok légtérének felügyeletében, jelentette be Orbán Vik-

A JAS-39EBS HU Gripen vadászgépek 210 milliárd forintot, első szerződését 2001 decemberében írták alá. Ezt 2003-ban módosították: az új szerződésnek köszönhetően már egy magasabb műszaki és harcászati színvonalú, a szövetségi rendszerben történő működéshez szükséges kommunikációs és adatátviteli rendszerekkel, légi utántöltési képességgel felszerelt típust vehettek át a magyar légierő. A 12 együléses

kedvezőbb, gazdaságosabb feltételekkel, a magyar és egyben az egységes NATO-légi védelmi bizottsághoz egy újabb évtizedre (2016–2026) a rendelkezésünkre állnak. Az újratárgyalás és meghosszabbított szerződés eredményeként 2012–2016 között jelentősen csökken az éves fizetési kötelezettségünk, miközben a 16 800 repült órán túl, 2016-tól további 16 000 repülési órára számíthat a Magyar Honvédség.

Az MH 59. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis Puma-századának pilótái repülik a Gripeneket, amelyekkel 2008 decemberétől adnak készségszolgálatot (akkor még a MiG-29B Fulcrum típusúval, egymást váltva). 2010 januárjától pedig már egyedül a „pumások” feladatok a készségszolgálat ellátásáért.

A magyar Gripenek először 2008 júniusában vettek részt éles rakétalövészen Svédországban, majd idén márciusban ismét a Vidselel melletti lőtérén hajtottak végre AIM-9L/I-1 Sidewinder infravörös önrányítású, rövid hatótávolságú rakéta-, illetve a Botteni-öböl felett gépágyús éleslövészetet. A gyakorlaton hét (öt együléses harci és két kétüléses kiképző/harci változatú) magyar gép, valamint tíz pilóta és harmincfős személyzet vett részt. Ezt követően a Lion Effort 2012 elnevezésű, többnemzeti gyakorlaton is részt vettek és szép eredményeket értek el a magyar Gripenek.

A magyar pilóták eddigi teljesítménye jogosít fel tehát minket arra, hogy vadászgépeinkkel most először részt vehessünk egy NATO-műveletben, a Baltikumban.

A BALTI BEVETÉSEK NATO-VÁLOGATOTTJA

- 2004. március 30. – belga légi komponens, F-16AM Fighting Falcon
- 2004. július 1. – dán légierő, F-16AM Fighting Falcon
- 2004. október 20. – brit légierő, Panavia Tornado F.3
- 2005. január 1. – norvég légierő, F-16AM Fighting Falcon
- 2005. március 30. – holland légierő, F-16AM Fighting Falcon
- 2005. június 30. – Luftwaffe, F-4F Phantom II.
- 2005. október 12. – az Amerikai Egyesült Államok légierője, F-16CJ Fighting Falcon
- 2006. január 1. – lengyel légierő, MiG-29B
- 2006. március 31. – török légierő, F-16C Fighting Falcon
- 2006. augusztus 1. – spanyol légierő, Mirage F1M
- 2006. december 1. – belga légi komponens, F-16AM Fighting Falcon
- 2007. április 1. – francia légierő, Mirage 2000C
- 2007. augusztus 1. – román légierő, MiG-21 Lance R C
- 2007. november 1. – portugál légierő, F-16AM Fighting Falcon
- 2007. december 16. – norvég légierő, F-16AM Fighting Falcon
- 2008. március 15. – lengyel légierő, MiG-29B
- 2008. június 30. – Luftwaffe, F-4F Phantom II.
- 2008. szeptember 30. – az Amerikai Egyesült Államok légierője, F-15C Eagle
- 2009. január 2. – dán légierő, F-16AM Fighting Falcon
- 2009. május 1. – cseh légierő, JAS-39C Gripen
- 2009. szeptember 1. – Luftwaffe, Eurofighter Typhoon
- 2009. november 3. – Luftwaffe, F-4F Phantom II.
- 2010. január 4. – francia légierő, Mirage 2000C
- 2010. május 1. – lengyel légierő, MiG-29A
- 2010. szeptember 1. – az Amerikai Egyesült Államok légierője, F-15C Eagle
- 2011. január 5. – Luftwaffe, F-4F Phantom II.
- 2011. április 28. – francia légierő, Mirage 2000C
- 2011. szeptember 2. – dán légierő, F-16AM
- 2012. január 4. – Luftwaffe, F-4F Phantom II.
- 2012. április 26. – lengyel légierő, MiG-29A

tor kormányfő május 21-én, a chicagói NATO-csúcstalálkozón. Hende Csaba honvédelmi miniszter hozzátette, hogy négy hónapra egy litvániai bázisra telepítik a feladatban részt vevő négy magyar Gripenet és az üzemeltetést, illetve kiszolgálást végző 60 fős műszaki személyzetet. A magyar feladat végrehajtásában valószínűleg logisztikai segítséget nyújt majd a Gripenek gyártója, a Saab is. A magyar részvételhez íme egy kis történeti visszatekintés.

harci és a két, kétüléses harci/kiképző vadászgép 2006 márciusa és 2007 decembere között érkezett meg Kecskemétre. A 2012. január 30-án, Stockholmban aláírt Gripen bérleti megállapodás értelmében a harcászati repülőgépek 2012-től jelentősen

Lion Effort 2012, a magyar Gripenek egyike

A NYUGALOM ŐREI

A MAGYAR FELSÉGJELLEL ELLÁTOTT MERCEDES TEREPJÁRÓK EGYMÁS UTÁN GÖRDÜLNEK KI A TÁBOR KAPUJÁN. A KÉTSZER KÉT SÁVOS ÚTRA CSAK ÚGY TUDNAK RÁKANYARODNI, HA KÖZBEN A FORGALOMSZABÁLYZÓK LEÁLLÍTJÁK A TELJES FORGALMAT.

A kettősszottságáról híres-hírhedt Mitrovica városa alig negyven kilométerre van a pristinai Slim Lines tábornól, ahol a KFOR Harcászati Tartalék Zászlóalj (KFOR Tactical Reserve Manoeuvr Battalión – KTM) települ. A zászlóalj magyar és portugál katonái gyakran járőröznek. A konvojok miatt össze-össze gyűlik egy-egy jókora kocsisor, mégsem dudál senki: Koszovóban megszokták már a KFOR jelenlétét.

A rossz minőségű utak és a nagy forgalom miatt a konvojok általában háromnegyed óra alatt tudják megtenni az utat a városban meghatározott pontig, azaz a „háromtoronyig”. A magyar katonák koszovói zsargonjában ezzel a kifejezéssel három, rettenetesen lepusztult toronyházat illetnek. Az épületek Mitrovica északi, többségében szerbek lakta részén, az Ibar folyó partján találhatók. Ide már igen közel van a város megosztottságát jelképező, és több mint egy évtizede a KFOR-erők által őrzött híd. A járőrbe induló magyarok rendszerint itt építik ki a „szakasz-harcálláspontjukat”, azaz innen kelnek útra a gépjárműves és a gyalogos járőrök.

A KTM májusi járőrtevékenységére

a szerbiai köztársasági elnöki és parlamenti választások miatt, mind a koszovói albánok, mind pedig szerbek igényt tartottak, mondván, meg kell őrizni a város nyugalmát. A művelet sikerességét és a mieink helytállását mi sem bizonyította jobban, mint, hogy a kétfordulós választás még az ország északi, túlnyomórészt szerbek lakta részében is atrocitás nélkül zajlott le.

A magyar lövészzászád – azaz a Charlie Company – a három alegységből álló portugál – magyar közös zászlóalj harmadik századaként dolgozik. Az itt szolgálók többsége a debreceni székhelyű MH 5. Bocskai István Lövészdandár kötelékébe tartozó, 24. Bornemissza Gergely Felderítő-zászlóaljtól érkezett e délszláv művelti területre, de természetesen más alegységek katonái is szolgálnak a században.

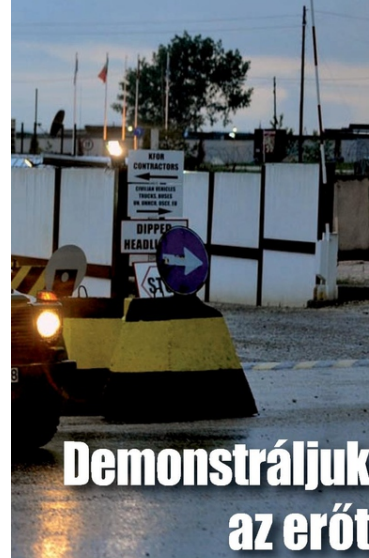
– A Bocskai-dandártól több éve együtt szolgáló, egymást jól ismerő, „összekovácsolódott” csapat érkezett ki februárban Pristinába – mondta a „háromtorony” tövében Bányai József főhadnagy, a század parancsnokhelyettese, miközben két raj éppen gyalogjárőrbe készül. A fiatal tisztől megtudtuk azt is, hogy a lövészzászád katonái hamar „felvet-

ték a ritmust”. A portugál vezetésű zászlóaljba is rövid időn belül beilleszkedtek, sőt kimondottan jó kapcsolatot sikerült kialakítaniuk az Ibériai-félszigetről érkezett békefenntartókkal.

A röpke „helyzetértékelés” után, követtük az előre meghatározott útvonalon haladó katonákat. A századparancsnok-helyettes közben elmondta: a magyar század – és természetesen a portu-

MAGYAR HONVÉD

Demonstráljuk az erőt

MAGYAR HONVÉD

gál – magyar közös zászlóalj – elsősorban CRC (Crowd Riot Control), azaz tömegkezelési feladatokat hajt végre szükség esetén, és természetesen a KFOR parancsnokának külön utasítására. Emellett pedig úgynevezett jelenlétfenntartó járőrözéssel demonstrálják, hogy a KFOR az adott területen „rajta tartja a szemét”. Előfordulhat az is, hogy a KFOR parancsnoka ideiglenes ellenőrző-áteresztő pontok telepítését és működtetését is kéri a zászlóalj katonáitól – tette hozzá a főhadnagy.

A magyar lövészzászád ennél „komolyabb” műveletekben is részt vett már, ám ezekről Bányai főhadnagy biztonsági okokból nem beszélhet. Azt azonban elmondta: többször is biztosították a gépjárművek és a lakosok áthaladását a Koszovót és Szerbiát összekötő, rendkívül

forgalmas jarinjei határátkelő felé. „Forró” pont ez a térségben; a KFOR-ban Gate-1-nek nevezett átkelőnél voltak tavaly novemberben a leghevesebb incidensek. Az ellenőrző-áteresztő pontot jelenleg olasz katonák üzemeltetik, de ha a feladat és a parancs úgy hozza, a magyar békefenntartókat bármikor ismét idevezényelhetik.

A járőrözés ezúttal „eseménymentesen” véget ért. Esteledik. A magyar szakasz visszaindult Pristinába. Most úgy tűnik, pihenés vár a srácokra. De ha mégis érkezik egy újabb parancs – ahogy itt mondják, a főparancsnokságon megnyomják a piros gombot –, akkor pillanatnyi késlekedés nélkül útra kelnek, hogy alapfeladatuk szerint, az ország bármely településén szavatolják a biztonságot és mozgásszabadságot.

AZ ELLENTÉTEK FÖLDJÉN

Two Nations – One Force

MH KFOR KONTINGENS; ÍGY HÍVJÁK JELENLEG A NATO KOSZOVÓI BÉKEFENNTARTÓ MISSZIÓJÁBA TARTOZÓ MAGYAR ALAKULATOT, MELYNEK TÖBB MINT 180, ZÖLD BARETTSAPKÁT VISELŐ KATONÁJA A KOSZOVÓI FŐVÁROS, PRISTINA „SZÍVÉBEN” TALÁLHATÓ SLIM LINES TÁBORBAN SZOLGÁL.

A katonai bázis, amelyet a KFOR-békefenntartók csak portugál táborként emlegetnek, tavaly március óta ad helyet a magyar kontingensnek is. A kicsiny, mondhathat családias táborban alig több mint háromszáz, fele-fele arányban portugál és magyar katonai elíteltjeiknek mindennapjait. Az alakulat – a KFOR Harcászati Tartalék Zászlóalj (KFOR Tactical Reserve Manoeuvre Battalion – KTM) – közvetlenül a misszió parancsnokának irányítása alatt tevékenykedik és felelősségi területe egész Koszovóra kiterjed. A „két-nemzetiségű” zászlóalj jelmondata is utal: „Two Nations – One Force”, azaz „két nemzet – egy erő”.

A KTM-zászlóalj legfőbb feladata a tömegkezelési, azaz CRC-műveletekben (Crowd Riot Control) való részvétel, valamint a járőrözés, az ellenőrző-átérésztő pontok telepítése és működtetése, illetve a szállítási műveletek terve-

zése, szervezése és végrehajtása. Ezt José Manuel Dos Santos Sá alezredes, a zászlóalj parancsnoka mondta, majd hozzátette, hogy a portugál és a magyar katonák együttműködése példaértékű. Erre szükség is van, hiszen a zászlóalj az elmúlt időszakban több éles műveletben is részt vett. A helyszín leggyakrabban Mitrovica volt, mivel a KFOR parancsnokának döntése alapján e szerbek és albánok lakta városban növelni kellett a békefenntartók jelenlétét. Ha pedig éppen nincs feladat, jegyezte meg a portugál parancsnok, akkor a KTM századai a táborban egy-négy órás készenlétben állnak.

A zászlóalj magyar modulja egy lövész (más néven: műveleti) század, amely az MH KFOR Kontingens része, ismertette a „felállást” Polyák András alezredes, a hatodik váltás parancsnoka. Megtudtuk, hogy az alakulat az MH 5. Boeckai István Lovászdandár több-

ségükben Debrecenben szolgáló katonáira épül. Az állomány 43 százalékának ez az első missziója, szerencsére a külszolgálatban jártasabb társaik mindenben segítik őket.

A magyar kontingens egyébként három részből áll. A parancsnokság alkotja

MAGYAR HONVÉD

a vezető szervezet. A műveleti elem a műveleti lövészs századból és a kontingens alárendeltségébe tartozó, de a KFOR parancsnokának közvetlen hatáskörében dolgozó összekötő és megfigyelő csoportból (LMT – Liaison Monitoring Team) áll. A támogató elem pedig a műveleti század és a teljes kontingens munkájának biztosításáért felelős. A kontingens feladatai közé tartozik még a KFOR-misszióban, úgynevezett egyéni beosztásban szolgálók egészségügyi, pénzügyi és logisztikai ellátása is.

Az előző kontingensek 2011 márciusáig egy meghatározott felelősségi te-

AZ ŐBZ-TŐL A KONTINGENSIG

A magyar katonák a KFOR 1999-es megalakulása óta vesznek részt a békefenntartó misszióban. Korábban – 1999 júniusa és 2008 júniusa között – az MH Őr- és Biztosító Zászlóalj tizennyolc váltása volt felelős a KFOR főparancsnokságának közvetlen biztosításáért, a járőrözésért, a személy- és szállítmány-kísérésért, a rendezvények biztosításáért, valamint a mobil ellenőrző-átérésztő pontok telepítéséért és működtetéséért.

Az MH ŐBZ utolsó öt váltása már párhuzamosan szolgált a nyugat-koszovói Pec-be vezényelt MH KFOR Század katonáival. Az alegység fő feladata már nem az őrszvédelem, hanem a KFOR békefenntartó tevékenységében való részvétel volt, így a katonák konvojokat kísértek, területeket biztosítottak, valamint szükség esetén tömegkezelési feladatokat hajtottak végre.

A KFOR-század 2008 júliusában zászlóaljja fejlődött, feladata pedig tovább bővült a kiemelten fontos objektumok és a helyi vallási létesítmények, valamint műemlékek védelmével. Az MH KFOR Zászlóalj összesen két váltást élt meg. Az alegység – a megváltozott felajánlásnak és szerepvállalásnak köszönhetően – 2009 augusztusában ismét átalakult és felvette az MH KFOR Kontingens nevet.

A kontingens első három váltása Pecben, a Villaggio Italia táborban szolgált, a negyedik váltás azonban – 2011 márciusában – áttelepült Pristinába, a Slim Lines nevet viselő portugál táborba. A feladat ekkor ismételtlen megváltozott: az eddig önálló felelősségi területtel rendelkező magyar műveleti század a KFOR-parancsnok közvetlen alárendeltségébe tartozó Harcászati Tartalék Zászlóalj magyar modulja lett.

riületen hajtották végre feladataikat, ám a jelenlegi váltás feladatköre már Koszovó egészére kiterjed, tudtam meg Polyák alezredestől. A portugál – magyar zászlóalj teendői megegyeznek a KFOR alapvető feladataival, vagyis: a szabad mozgás biztosítása az ország területén, valamint a biztonságos környezet pártatlan, részrehajlás nélküli szavatolása a szerb és az albán lakosság részére, egyaránt.

A kontingens katonái szabadidejüket tartalmasan tudják eltölteni a Slim Lines táborban. A parancsnok elmondta, a vacsora utáni órákat, illetve a héten egy napot – általában a vasárnapot – a pihenésnek és a regenerálódásnak, akár a sportolásnak szentelhetik. Minden lakókonténerben van televízió, és ami a családdal, a barátokkal fenntartható folyamatos kapcsolat miatt nagyon fon-

tos, internetes végpont is a katonák rendelkezésére áll. Ami pedig a lelki gondozást illeti, a konténerkórházban minden vasárnap misét celebrál a kontingens tábori lelkésze.

Mindaz egyben segít leküzdeni a távollétekből adódó problémákat, ami a mi esetünkben ráadásul hatványozottan jelentkezik, hiszen a mostani váltás az első, amelyik szabadság nélkül szolgálja le hat hónapos misszióját, mondta végül Polyák András alezredes.

TÍPUSTESTVÉREK

Hadműveleti területen

MÁJUS 28-ÁN, DÉLUTÁN HÁROM ÓRAKOR HIVATALOSAN IS ÁTVETTE A MI-35 AIR MENTOR TEAM 7. VÁLTÁSA A „HATALMAT” KABULBAN. AZAZ SOKKAL INKÁBB A FELADATOKAT, HISZEN AZOKBÓL VOLT ÉS LESZ IS ELÉG...

A Mi-35 Air Mentor Team (AMT) Suszter Attila őrnagy vezette hatodik váltásának katonái június óta már Magyarországon vannak, és pihenőidejükben a kinti tapasztalatok feldolgozására is kellő időt fordítanak. A helyszínen tapasztalhattuk, a feladat a 7. váltás számára is változatlan: a folyamatos építkező, május utolsó két hetében öt új Mil Mi-171V5 taktikai szállítógéppel gyarapodó afgán légierő harci helikopteres hajózóinak, műszaki szakembereinek a mentorálása. Még-hozzá nemzetközi környezetben: a 489. Expedíciós Zászlóaljban a magyar katonák amerikai vezetés alatt, cseh és horvát bajtársaikkal együtt küzdenek az elemekkel, dolgoznak a repülőtechnikával, s igyekeznek minél több ismeretet átadni a helyi szokások szerint kisé „lazább fegyelemmel” szolgáló afgán katonáknak.

EXPORTVÁLTOZAT

Az AMT által használt Mi-35-ös harci helikopterek a Szolnokról is ismerős Mi-24V típus exportváltozatai. A gépeket a LOM Praha korábban felújította és részben átépítette, így a helikopterek kifejezetten jó műszaki állapotban vannak. A gépek mindemellett megismerkednek az afgán környezeti hatásokkal, hiszen a homok, a hőség bizony próbára teszi még a sokat eltűró orosz technikát is. A helikoptereket ma már alapvetően a hangárban, illetve a „betonon” dolgozó afgán szakemberek üzemeltetik, persze a magyar mentorok segítségével, felügyelete mellett. Az amerikai partnerek már csak figyelnek és ellenőriznek, a napi munkavégzésben, a javítások, karbantartások elvégzésében nem vesznek részt.

A magyar üzemeltetési gyakorlatnak

megfelelően, itt is szakáganként történik a helikopterek rendszereinek karbantartása, javítása. A műhelyek felszereltsége jónak mondható, a megrendelt eszközökre, szerszámokra, berendezésekre azonban gyakran hónapokat kell várni. Afganisztánban rengeteg idő van, a szövetséges erőktől eltérően, más a munka ritmusa. A célok viszont ugyanazok: a repülések biztonságának megteremtése és minél több repülhető helikopter biztosítása.

„SOKNEMZETI” LÉGTÉRREN

Az átadás-átvétel idejével együtt, az AMT június elsején határtért 6. váltása öt hónapot szolgált a műveleti területen. A Kabulban zajló oktatás során a rádió-kommunikációra összpontosítottak. Az afgán hajózók nagy része valamilyen szinten ugyan beszél angolul, de a re-

pülésben használt nyelvezet nem ismerik. A „soknemzeti” légtérben végrehajtott repülések, illetve a repülésbiztonság szempontjából azonban fontos, hogy az afgán hajózók is megfelelő szinten ismerjék és használják az angol kifejezéseket. Suszter őrnagy ismeri a kommunikációs problémákat, de az addigi váltások erőfeszítéseinek eredményeit is. 2012 első öt hónapjában lényegében ugyanazzal az afgán hajózókkal és műszakiakkal dolgozott együtt, mint akikkel még a második váltás parancsnokaként, 2010 augusztusa és 2011 januárja között. Hatalmas előrelépést tapasztalt: a hajózók például már elkezd-

ték használni a navigációt segítő elektronikus eszközöket, a műholdas navigációs rendszert (GPS) szinte minden pilóta készségszinten alkalmazza, és a térképeket is magasabb színvonalon készítik elő a műveletekhez.

A TELJESÍTŐKÉPESSÉG HATÁRÁN

A tapasztalatgyűjtés, a fejlődés és a szakmai előrelépés igaz a magyar hajózókra, műszakiakra is. A Magyar Honvédség helikoptervezetői nem repültek műveleti terület feletti missziós feladatokat az otthon. Szolnokon alkalmazott harcihelikopter-típussal. Az afgán tájak

feletti repülést amúgy sem lehet a magyar tájak felettihez hasonlítani, hiszen eltérőek a légköri viszonyok, más a magasság, a hőmérséklet, s mindezek következtében gyakran fészeszetik is a helikopterek alkalmazhatóságának legvégső határait.

Említettük, a 6. váltás a pihenést az afganisztáni tapasztalatok összegzésével köti egybe, hogy az újonnan szerzett ismereteket mielőbb beépíthessék a magyarországi felkészítési, kiképzési tervekbe. Van is erre jó példa: a tapasztalatok alapján, kiegészítő feladatként gyakorolják „pluszban” az orkerkéren, gyorsítva végrehajtható felszállást, egyszerűsödnek a nagy magasságú repülések arányát is. Elvégre Kabul 1800 méter magasan fekszik, de az egész országra jellemzőek a magas hegyek, ahol az afgán és a magyar hajózóknak biztonságosan kell repülniük.

A felkészítés fontosságát emelte ki Koller József ezredes, az AMT-7 parancsnoka is, aki először hajt végre missziós feladatot Afganisztánban. Mint mondta: a magyarországi kemény kiképzés ellenére itt, a műveleti területen már az első hetekben rengeteg új dologgal találkoztak. A most kiérkezett műszakiak és hajózók természetesen igyekeznek az előző hat mentorcsapat „járt útján” továbbhaladni, a „békeidőben” meg sem szereshető missziós tapasztalatok birtokában dolgozni, a mentor elődök sikereit folytatni. Nem lesz könnyű dolguk: a magyar hajózók számos eredményes repülésen vettek részt, eddig közel 500 órát töltöttek a műveleti terület felett...

Megfigyelés, tanácsadás

HÁTTÉRHARCOSOK

NINCS HADSEREG LOGISZTIKA NÉLKÜL. EZ IGAZ AFGANISZTÁNBAN IS, HISZEN AZ AFGÁN NEMZETI HADSEREG EGYRE TÖBB NYUGATI TECHNIKÁT, JÁRMŰVET, FEGYVERT HASZNÁL. MÁR RÉGEN NEM ELÉG AZ EGY SZÁL KALASNYIKOV...

Az afgán haderő logisztikai szakembereinek képzésében szerepet kapott Magyarország is. A kabuli Camp Warehouse-ban dolgozó magyar logisztikai mentoresport (LMCS) negyedik váltásának 16 fős csapata, Kerekes Béla mérnök alezredes parancsnoksága alatt, a német vezetésű, többnemzeti GAFTAG (German Armed Forces Technical Advisory Group) CSS (Combat Support School) egységének részeként segíti az afgán hadsereg logisztikai szol-

gálatának kiépítését, fejlesztését. A magyar mentorok felügyelik, segítik azokat a tanfolyamokat, amelyeken afgán oktatók tartják az órákat, s a részt vevő afgán katonák fegyver- és gépjármű karbantartóként, gépjárművezetőként és szállítmányozási specialistaként, illetve szakácsként, az ételmezésért felelős szakemberként dolgoznak majd az alukatuknál. A képzés Kabul mellett, a KMTC (Kabul Military Training Center) Pol-e Charki II-es táboraiban zajlik.

Szinte minden katonai támaszpontra jellemző az építkezési láz, és itt is láttuk, hogy a jelenleg használt sátorábor mellett már épül az új, minden igényt kielégítő oktatóbázis. Ha minden rendben megy, a 2013 végén érkező magyar LMCS-váltás már légkondicionált épületek tantermeiben, műhelyeiben, konyhájában mentorálhatja majd az afgán katonákat.

TERVSZERŰ LÉTSZÁMCSÖKKENTÉS

Igaz, az épületet is használó magyar mentorok egyre kevesebben lesznek. Mivel a tervek szerint 2014-ben már Afganisztán hadereje egymaga lesz felelős az ország biztonságáért, csökken majd a szövetséges erők száma is. Ez a logisztikai mentoresport esetében azt jelenti, hogy a jelenlegi 16 főt 2012 második felében 12 fő, 2013-ban 7-7, míg 2014-ben 3-3 fő követi majd. A létszámcsökkenés a GAFTAG egészére lesz jellemző, hiszen a 2014-es tervekben összesen 25 fő szerepel. Igaz, a feladat is

változik: a mentorálást fokozatosan a megfigyelés (monitoring), majd a tanácsadás (advisoring) váltja fel. A magyar szakemberek új, az afgán hadsereg logisztikai képességét fejlesztő feladatot is találtak maguknak. Mivel a szükséges módszertani anyagokat, segédeszközöket már elkészítették, az afgán vezetés engedélyével, magyar mentorálással hamarosan megkezdődhet az öt tonna teherbírású Caterpillar és Atlas emelővillás targoncák, a nehéz felpótkocsik, illetve a műszaki mentőgépjármű feladataira kialakított, International tehergépkocsik vezetésének, karbantartásának oktatása.

HOSSZÚ TÁVÚ TERVEK

Zökkenőmentes együttműködésről számolt be érdeklődésünkre a Kabulban működő Combat Service Support School iskola parancsnoka, Pairverz alezredes is. A parancsnok nagyon nagyra tartja a magyar logisztikai szakemberek munkáját, s mint mondta, Kerekes alezredes

Stein Aurél sírjánál tisztelgnek az LMCS-4 katonái

A szovjet beavatkozás rozsdásodó emlékei Kabul mellett

és katonái kifogástalanul dolgoznak. Sőt, sosem felejtettek el a segítő kezét nyújtani, ha afgán részről kérdés vagy probléma merült fel. Hasonlóan jó véleményrel van a magyar logisztikai mentorokról Abdullah Zubai ezredes, a Központi Logisztikai Iskola vezetője. Igaz, az összesen hat alárendelt tanítványt vezetéséért felelős tiszt hat hónapja még a CSS parancsnokaként szolgált, és itt dolgozott együtt a magyar katonákkal. Az ezredes szerint az afgán hadsereg fej-

A hivatalos afgán katonai jogosítvány

lesztésénél a mennyiség után már a minőségre kell helyezni a hangsúlyt. A jelentkezők növekvő száma már lehetővé teszi, hogy az afgán katonai vezetés tervei szerint, a legjobbak kerüljenek az iskolapadba, és a már a „rendszerben lévők” képzésére is több figyelmet fordíthatnak. A járműpark – a magyar logisztikusok ezzel találkoznak talán a legtöbbet – Zubai ezredes szerint már megfelelő, így azok minél professzionálisabb használatára koncentrálhatnak. Zubai ezredes azt reméli, hogy Magyarország 2014-et követően, a harcoló alakulatok kivonása után is segítő barátként viszonyul Afganisztánhoz és a logisztikai iskolához. A nemrég befejeződött chicagói NATO-csúcson számos ország jelezte, hogy 2014 után is részt vesz az afgán hadsereg támogatásában, a kiképzésben. A cél az, hogy az afgán hadsereg a saját talpára álljon, és ne függjön a külföldi haderőktől. Zubai ezredes egyébként úgy véli, hogy az afgán hadsereg a 100 százalékos önállósághoz képest, jelenleg 70-80 százalékánál tart.

ROZSDATEMETŐ

Több ezer tonnányi ócskavas: a szovjet hadsereg egykor büszke járműparkjának maradványai rozsdásodnak a Kabul melletti óriási gyakorlótérre, a KMTC „völgyeiben”. E „rozsdatemetőben” BTR-60-asok százai, különböző változatú T-55-ös harckocsik tucatjai, BMP-1-esek „mintapéldányai” láthatók néhány érdekesség, mint például egy komplett Mi-8 sárkány, egy Moszkvics taxi és egy ősrégi BTR-152-es csapatszállító társaságában. A területet az aknáktól részben már mentesítették, de ha valaki kedvet kapna a technikatörténet itteni tanulmányozásához, a robbanásveszélyről ne feledkezzen el...

Észlelés, biztosítás, mentesítés

BOMBAIMPROVIZÁCIÓK

A C-IED Branch, azaz az improvizált robbanószerkezetek (Improvised Explosive Device – IED) elleni küzdelemmel foglalkozó szervezeti Mazar-e Sharif-ben, a Camp Marmal táborban kialakított gyakorlóterén és oktatósátorban, illetve igény esetén külső helyszíneken oktatja, tanítja a gyakran házilág eszkábált bombák észlelésének, azonosításának fogásait. A branch négy kiképzői helye közül Magyarország kettőt vállalt el; Afganisztánban a Magyar Honvédség Altiszti Akadémia nemzetközi kiképző alosztályának szakemberei látják el az elkötelezettségünkkel adódó feladatokat. Az elhárítás négy részterületének ismereteibe a kiképzésre szolgáló sátorban avatott be két magyar kiképző, Szabó Péter zászlós és Balázs Zoltán főőrzsórmester. Az első a robbanótest észlelése és leküzdése, ezzel a közvetlen

veszély hárítható el. Ez persze nem azt jelenti, hogy például egy nemrég az út szélére került szeméthalomban, avagy egy friss és rosszul álcázott ásonyomban fellelt szerkezet semlegesítésébe bárki belekezdhet. A felfedező lövészkatona feladata „csupán” a terület lezárása, biztosítása, illetve a tüzrszerzsek értesítése. Ez utóbbi feladatok végrehajtására azonban nincs mindig szükség, ugyanis a nemzetek egy része a járőrök, illetve a gyorsreagálási erők részeként is alkalmaz tüzrszerzseket. Így az észlelést és a biztosítást követően azonnal megkezdődhet a mentesítés is.

HÁLÓZATVADÁSZTÁS

A másik fontos részterület a bombákat, robbanószerkezeteket előállító, az alapanyagokat beszerző, a finanszírozást biz-

tosító és a szerkezeteket elhelyező személyek, hálózatok felderítése, azonosítása és semlegesítése. Intő jel lehet például az, ha hirtelenjében egy autószerelő bukkan fel a faluban, és a „műhelyben” sok gázpalackkal dolgozó „mestert” nem

ismerik még a falu vénei sem. Komoly információforrásként szolgálhatnak a robbantások helyszínei épp úgy, mint az időben hatástalanított szerkezetek is, hiszen ujjlenyomatokra, DNS-mintákra lehetünk. A „leletek” segítségével, illetve a modern adatbázisok alkalmazásával, és persze kis szerencséjével pedig feltérképezhetők, kinyomozható a bombák készítőinek és alkalmazóinak személye, tartózkodási helye. Igaz, ehhez szükség lenne az afgán haderő és rendőrség segítségével, fegyvermezzett tevékenységére is. Számos esetben ugyanis a megtalált és felszedett robbanószerkezetekről nem informálják azonnal az ISAF-ot, így a „forró nyomok” elvesznek.

Hamadik részterület a kiképzés, melynek során a hadműveleti területen tevé-

kenykedő katonákat beosztásuknak és feladatköriüknek megfelelően készítik fel az IED-k észlelésére, veszélyeire, valamint az észlelést követő teendőkre. E tekintetben természetesen más és más „mélységű” kiképzést kapnak például az egyéni tüzrsbeosztásban vagy orvosként szolgálók, illetve a PRT-ben szolgáló, terepre sokat járó lövészek.

ÉLETHŰ FELKÉSZÍTÉS

Bámulatos eszközöket, segédanyagokat alkalmaznak a Camp Marmalban. A kisebb, hangárméretű sátorban láttunk két, szobányi helyet elfoglaló, homokból épített terepszalt. Az egyi-

ken a kiképzésre szolgáló táborrészt modellezték, míg a másikon bármilyen, már ismert vagy elképzelt taktikai helyzetet lehet kialakítani, elemezni. Azután további két szobában vehettük szemügyre a különböző robbanószerkezeteket, lövedékeket, gránátokat, aknákat – a gyakran a helyszínen hatástalanított, majd a megvizsgálás után, oktatási célokból visszaküldött, igazi robbanószerkezeteket. Egy újabb helyiségben pedig egy kis afganisztáni „bombagyárat” rendeztek be. Az alapanyagok, kellékek, eszközök mellett egy első pillantásra ártatlannak tűnő motorke-rekpr is állt. Persze, mikor jobban meg-néztük a kínai gyártmányú kétkerekűt, már feltűnt, hogy a nyereg és a csomagtartó bizony a pusztítás és nem a szállítási feladataira lett átépítve.

A gyakorlóterén is imponáló dolgokat láthattunk. Felépítettek itt például egy kisebb, néhány épületből álló települést is, ahol a házak átvizsgálását, s nemkülönben, a lakott területekre jellemző veszélyeket „valóságos” környezetben ismertetik és oktatják. A magyar kiképzők a felkészítések során mondják is eleget: az improvizált robbanószerkezetek felkutatásának, megsemmisítésének ismereteit jobb még kerítésen innen, „eredeti” kabuli Moszkvics taxi mellett, „igazi” épületekben, „emberbábuk” között megtanulni. A kerítésen túli, valóságos veszélyhelyzetekben ugyanis csak a készségi szintű tudás számít...

A PIROS HETES

Személyes példamutatás

AZ AFGANISZTÁNI HADSZÍNTÉREN MŰKÖDIK A KÜLÖNÖSEN FONTOS MŰVELETI TANÁCSADÓ ÉS ÖSSZEKÖTŐ CSOPORT (OMLT – OPERATIONAL MENTOR AND LIAISON TEAM), AMELYNEK MUNKÁJÁT SOKAN CSAK FELSZÍNESEN ISMERIK.

A koalíciós erők egyik fő feladata az afgán fegyveres erők felszerelése és kiképzése; ennek célja, hogy önállóan is képesek legyenek majd a rend és a biztonság fenntartására, miután a külföldi csapatok elhagyták Afganisztánt. A Magyar Honvédség elsődlegesen az Afgán Nemzeti Hadsereget (Afghan National Army) támogatja a felkészítésben. A Magyarország és Ohio állam (USA) között fennálló államközi szerződés keretében a két fél vállalta, hogy egy közösen működtetett OMLT-csoporttal járul hozzá az afganisztáni újjáépítéshez – ez a legnagyobb létszámú magyar mentorcsoport a hadszíntéren. Az OMLT tábora az északi Baghlán tartományban lévő Khilagayben található, nem messze a Pol-

Khomri városában lévő magyar PRT táborától. Mint általában a missziók, ez a küldetés is féléves időtartamú. Jelenleg a hetedik, Piros Hetes néven ismert váltás teljesíti szolgálatát.

A magyar vezetésű kontingens 50 magyar és 12 amerikai katonából áll. Utóbbiak az Ohioi Nemzeti Gárda tagjai, akik a műveleti csereszabotosság érdekében biztosítják a harcjárműveket és a híradó eszközök nagyobb hányadát. A csapat mentalitását és professzionalizmusát tükrözi az északi régióban legendává vált hivatalos hívóneve is, amelyet a görög mitológiából ismert kétfejű kutyáról, Orthosról kapott. Orthos egyik feje a magyar, a másik pedig az amerikai katonákat szimbolizálja.

Az OMLT közösen készült fel Ma-

MAGYAR HONVÉD

gyarországon és Németországban, és mire elérkezett a kiutazás ideje, már valóban csapattá forrt össze. A katonák egymás közötti megszólítása: „Brother”, s a jelmondatuk sem csak egyszerű klisé, hanem szívből jövő életérzés: „Egy csapat, egy harc!”, azaz „One Team, One Fight!”

A fő feladat a hadszíntéren egy csaknem 1000 fős afgán lövészszázalój (kandak) felkészítése háborús és békeművelési feladatokra. A több mint három éve megalakított kandak valamennyi százada harcedzett, katonáik bátrak, fegyelmезettek, a tisztjeik jól képzettek, tapasztaltak. Az afgán hadtest parancsnoka minden fórumon megemlíti, hogy ez az északi régió legjobb zászlóalja. A mentorok elsődleges feladata, hogy kivívja az afgán katonák megbecsülését, bizalmát ahhoz, hogy tanácsot adhassanak a kiképzéshez, a műveletek előkészítéséhez és azok végrehajtásához. A feladat nem egyszerű, de az OMLT tagjai tudják: a sikert csak a személyes példamutatással érhetik el.

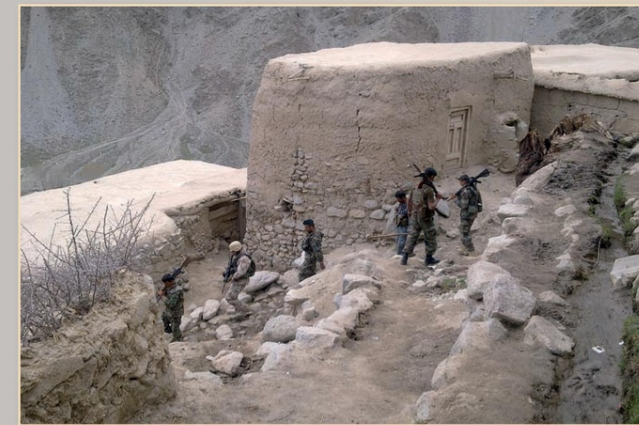
képzőkre. Az afgán fél több szakkiképzéshez (mint például a harctéri elsősegélynyújtás, a híradó/kommunikációs eszközök használata, a gépjármű-technikai javítási, karbantartási ismeretek,

a műveletek alatt. A közösen végrehajtott műveletek két nagyobb csoportra – jelenlétfenntartó járőrökre és korlátozott célú műveletekre – oszthatók. Ezek során mindenki a saját mentorált partnerével tart, s ilyenkor egy főszabály létezik: „Senkit nem hagyunk hátra!”

Afganisztánban nem létezik kis vagy nagy feladat. Minden egyes útra úgy kell kivonulni, hogy készen álljanak megütközni az ellenséggel. A legfőbb veszélyforrások az öngyilkos merénylők (akár nők, akár gyerekek is) és az útnalokon telepített, improvizált robbanószerkezetek jelentik. Az ellenálló számtalan szovjet és jugoszláv gyártmányú gépkarabéllyal, géppuskával rendelkeznek. Fenygetést jelentenek az esetleges rakétabelövések, a rálvések a mozgó erők ellen, a robbanószerkezetek vagy mérgek bejuttatása a táboron belülre.

Az OMLT által mentorált zászlóalj – várhatóan rövid időn belül – sikeresen meg fog felelni egy minősítő vizsgán, amelyet követően teljes mértékben alkalmas lesz önálló műveletek tervezésére és végrehajtására. Ez gyakorlatilag az őket segítő csoport munkájának végét jelenti. A műveleti elgondolások szerint, a teljes kivonás idejéig csupán egy kis létszámú tanácsadó csoport dolgozik tovább az afgán katonákkal.

Hogy mi történik azt követően? „Országos szinten” ezt nehéz megjósolni, ám egy dolog biztos: az afgán 209. hadtest 2. dandárjának 3. lövészszázalója akkor is megállja majd a helyét az Afganisztán nyugalmáért folytatott küzdelemben.

Az OMLT az afgán zászlóalj laknájában települt. Szervezeti felépítése kicsiben leképezi a kandak struktúráját, így annak minden szintjére és elemére jutnak kiképzők, illetve tanácsadók. Mindenki napi munkakapcsolatban áll mentorált partnerével, ehhez a mentorok 12 tolmácsot alkalmaznak, mivel az afgán kötéleken belül csak egy-két katoná beszél angolul.

Tekintettel arra, hogy egy „rég” és már tapasztalt kötélekről van szó, a kiképzés immár nem az egyének felkészítésére összpontosul, hanem a ki-

mesterlövészek és az aknavetőkhöz hatékonyabb alkalmazása, a tömegkezelési és az őrszolgálati feladatok végrehajtásának javítása) kifejezetten kérte a mentorok támogatását. A parancsnoki állomány három fő területen kellett előrelépnie – külön foglalkozásokon számítógépes ismeretek oktatására került sor, hatékonyabbá tették a tiszthelyettesi kar alkalmazását, valamint fejlesztették az együttműködési készséget a rendőri szervekkel a műveletek során.

A kiképzés mellett a mentorok másik fő tevékenysége a zászlóalj támogatása

MAGYAR HONVÉD

Forgatás közben Ali, Feri és a rendező, Hatházi Fanni

HATÁRTALAN KAPCSOLATOK

„ALI BUDAPESTEN TANULÓ AFGÁN DIÁK, FERI KATONA. AFGANISZTÁNBAN ISMERTÉK MEG EGYMÁST, TÖRTÉNETÜK BUDAPESTEN FOLYTATÓDIK.” KÉT MONDAT EGY RÖVIDFILM AJÁNLÁSÁBÓL. NÉHÁNY SZÓ EGY HATÁROKONFÖLDRÉSZEKEN ÁTÍVELŐ KAPCSOLATRÓL...

Vannak szombat délelőttök, amikor a rádiót hallgatni kell. Ez is egy ilyen délelőti volt. Egy bevándorlókat segítő egyesület kisfilmjének „promóciójaként” hangzott el: egy afgán fiatalember magyar katonát lát vendégül ebédre, Budapesten. A „szálak” a Magyar Honvédség Civil-katonai Együttműködési és Lélektani Művelési Központjába vezettek. A két főszereplő még 2007-ben találkozott először Pol-e Khomriban, a Camp Pannoniában. Egyikük Soucz Ferenc főhadnagy, az afgán fiatalember pedig... De folytassa inkább a történetet „Feri”, az MH PRT CIMIC/PSYOPS-részlegének három

váltásában is szolgált PSYOPS-munkatársa:

...Ali többször is járt nálunk, a magyar táborban. Az első afganisztáni szolgálatom elején látásból már ismertem őt, mivel az újjáépítési projektekre pályázó vállalkozó bátyját rendszerint elkísérte a tárgyalásaira. Tulajdonképpen akkor vált szorosabbá a kapcsolatunk, amikor az akkoriban újjára indult ösztöndíjprogram keretében hét afgán fiatal kapott lehetőséget magyarországi továbbtanulásra. Ali is jelentkezett, sikerrel felvételizett, s ma már a Corvinus Egyetem nemzetközi kapcsolatok szakán az alapképzés harmadik sze-

meszerét végzi. Rendkívüli energiával „teszi oda magát”, ami a jegyeiben is megmutatkozik. Egy célja van: minél mélyebb tudás birtokában állja meg a helyét otthon, akár egy kormányzati hivatalban, bárhol Afganisztán területén. Alit egyébként nagyon érdekli a biztonság- és védelempolitika, és tervezi is, hogy tanulmányait a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Katán folytatja.

Kevesen tudnak arról, hogy hazánk tanulmányi ösztöndíjak révén, az utóbbi két évben nagyjából egymillió forintnyi segítséget nyújtott több, az OECD által fejlődőnek minősített közel-keleti és

ázsiai országnak, köztük Afganisztánnak is. A nemzetközi, szövetségi kötelezettségvállalásainkkal is összefügg (a tárca új elnevezése szerint) az Emberi Erőforrások Minisztériumának égisze alatt zajló program, amelynek keretében jelenleg 24 afgán fiatal tanul magyar egyetemeken. A felvételizők Magyarországról kapják a pastu és dari nyelven megfogalmazott kérdéseket. Az anonim válaszokat a minisztérium szakemberei értékelik, s kizárólag az eredmény alapján döntenek az ösztöndíj odaítéléséről.

Ali tehát megkezdte tanulmányait a Corvinuson, mígnem ismét összefutottunk, éppenséggel az MH PRT táborában. Második szolgálatomat töltöttem, amikor vakációra hazajött, s hogy magartudását szinten tarthassa, újságokat kért tőlünk. Az egyetemi, tanrend szerinti tanulást mindenképp megelőzi a magyar nyelv alapjainak elsajátítása. Hozzáteszem, arrafelé is kevés afgán beszél és olvas magyarul. Szóval, ebben az egyszerűnek látszó esetben is figyelembe kellett venni az afgán szokásokat, vagyis nem adhattunk oda „bármilyen” tartalmú „férfilapot”. Ali ezért elsősorban a Magyar Honvéd számaiból kapott néhányat.

Aztán telt-múlt az idő, ő tanult, én

meg több misszióval, külföldi kiküldetéssel a hátam mögött, itthon szolgáltam. Kapcsolatunk megmaradt. Érdekelte, miként tanul, hogy él az egyetemi kollégiumban. Volt úgy, hogy megkértem, tartson előadást az Afganisztánban, az MH Tartományi Újjáépítési Csoportba készülő kollégáimnak. Jött. Sikert aratott, hiszen baghláni származású emberként autentikus előadást tartott. A hallgatóság a lehető legkorrektebb ismereteket kapta meg Alitól az ottani összefüggésekről, a tartományi járásokban élő etnikumokról, a politikai és köz-

igazgatási viszonyokról, az általa jól ismert közszereplőkről és sorolhatnám még, mi mindenről.

És az a bizonyos vendégeskedés... A Menedék – Migránsokat Segítő Egyesület elhatározta, hogy a „Vasárnapi ebéd” elnevezésű programjait kapcsán, „Öt történet – messziről jött budapestiekéről” összefoglaló címmel kisfilmeket készített, s így mutatja be: miként élnek a bevándorlók, milyen kapcsolatok alakulhatnak ki köztük és a magyar családok között. Az egyik produkcióban végül Alira esett a rendezői választás, és úgy gondolták, hogy ha már afgán az illető, a másik szereplő legyen Afganisztánban szolgált magyar katona. Így derült ki ismereteseink, s így lettem én az, akit ő külön megvendégtelt a film kedvéért. Örültem, hogy afgán ételek is szóba kerültek, mert baghláni misszióim során nagyon sok finomságban volt részem; hogy csak az egyik kedvencemet, a kizárólag birkahúsból készült, fűszerezett joghurtban pácolt kebabot említsem... Az afgán emberek tiszta szívű vendéglátása örök élmény marad számomra.

Égy esett meg tehát Alival közös ebédiünk, erről hangzott el néhány mondat a rádióban. Ő közben elmondta a „kamerának”, hogy nem menekültként, hanem ösztöndíjas diákként él Magyarországon – majd beszélgettünk egy jót csak úgy, régi ismerősökként, férfielemeként...

A Pol-e Khomriban tavaly ösztöndíjat nyert afgán fiatalok idén januárban, Budapesten ellátogattak „ismerősikéhez”, a Magyar Honvédség Civil-katonai Együttműködési és Lélektani Művelési Központjába.

Soucz Ferenc főhadnagy afganisztáni misszióban

MAGYAR-MONTENEGRÓI EGYÜTTMŰKÖDÉS

Háromnapos hivatalos látogatáson hazánkban járt Dragan Samardzic allengernagy, a montenegrói fegyveres erők vezérkari főnöke. A magas rangú vendég négyesemközt megbeszélést folytatott dr. Benkő Tibor vezérezzredessel, a Honvéd Vezérkar főnökével, majd a felek plenáris tárgyalás keretében vitatták meg – a NATO afganisztáni szerepvállalásának jövőbeni változása kapcsán – a montenegrói részvétel további lehetőségeit. Samardzic allengernagyot udvariassági látogatáson fogadta dr. Simicskó István, a Honvédelmi Minisztérium parlamenti államtitkára.

kormany.hu
Fotó: Rácz Tünde

HARMINCKETTŐBŐL HÁROM

A közelmúltban véget ért a Magyar Honvédség 11. rohamlövész-tanfolyama. A résztvevők az öt hét során folyamatos fizikai és lelki megpróbáltatások közepette, napi 20 órát töltöttek különböző feladatok megoldásával, ráadásul a „Rohamlövész” felvarró megszerzéséhez nem volt elég egyszerűen csak végigcsinálniuk az embert próbáló kiképzést: be kellett bizonyítaniuk azt, hogy harctéri parancsnokként is megállják helyüket. A 33 napos kurzust a harminckét jelentkezőből végül heten fejezték be, de közülük csak Tarr Zsolt hadnagy, Kriszteszku István törzsőrmester és Urbancsik Tamás honvédtisztjelölt érdemelte ki az ahítót felvarrót.

Fotó: Hagymási Bence

ÉLETVESZÉLYES PIACTÉR

Az MH Bakony Harckiképző Központ újdörögdi romvárosában dr. Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnökének helyettese is megtekintette azt a gyakorlatot, amely a nem hagyományos előállított és használt robbanószerkezetek elleni védekezésre (C-IED) felkészítő tanfolyam részét képezte. A cél többek kö-

zött az, hogy a katonák elsajátítsák azt a tudást, melynek segítségével a művelti területeken felismerhetik a lakosság között elvegyülő terroristákat. A kurzus során az MH Altiszti Akadémia altisztjelöltjei a harckiképző központ ellenerőszáza által berendezett „afgán faluban” folytattak járőrtevékenységet, amikor a piactéren az egyik járművük mellett egy házi készítésű pokolgép „robbant”. A katonák a kibontakozott tűzharc közepette mentették ki sebesülteiket, majd felrobbantották a hátrahagyott roncsot, hogy az ne kerülhessen az ellenség kezére.

Snoj Péter
Fotó: Galovitsk Gábor

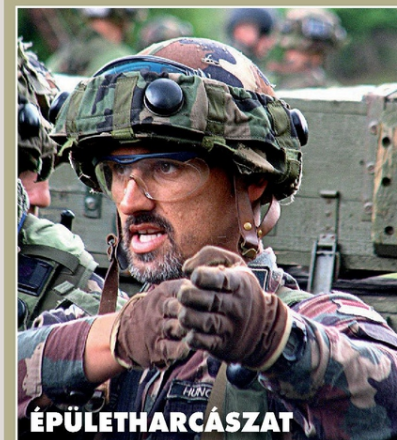
HÉTPRÓBÁSOK

Cipruson az idén is megrendezték a katonai hétpróbát, angol nevén a Military Skills Competition. A versenyen a 4. szektorban szolgáló magyar, szlovák, szerb és horvát egyenruhások két csapattal képviseltették magukat, melyek a kilenc indu-

lót felvonultató mezőnyben a harmadik és a nyolcadik helyezést szereztek meg. A megmérettetés egy állóképességet tesztelő gyakorlattal kezdődött, melynek során a résztvevők teljes menetfelszerelésben 6,5 kilométert futottak, az utolsó ezer méteren pedig az egyik csapattagot hordágyon kellett vinniük. A próbatételek sorában szerepelt még többek között hadművelti szituációs gyakorlat, lövészet és speciális gépjármű-vezetési feladat. A csapattagoknak mindemellett le kellett küzdeniük egy akadálypályát, számot adtak térképészeti tudásukról, illetve a Cipruson szemben álló felek harci eszközeinek ismeretéről is.

Kép és szöveg: dr. Samu Tímea őrnagy

ÉPÜLETHARCÁSZAT

Az MH 25. Klapka György Lövészdandár lövészsászlóaljának katonái a közelmúltban az épületharcászatot gyakorolták: a foglalkozás célja az alegységek összekovácsolása, az újonnan érkezett legénységi állomány felkészítése, valamint az ismeretek felelevenítése volt. A katonák elsajátították az épületek közti mozgásokat, az azokba történő behatolást, valamint a helyiségek elfoglalását, megtisztítását. A fogások begyakorlása, végrehajtása kis csoportokban történt; ezek során a foglalkozást irányító altisztek instrukcióikkal, a tapasztalt legénységi állomány pedig személyes példamutatásával segítette a zászlóalj újonc katonáinak felkészítését.

Demény Andrea hadnagy

AZ ELLENSÉG HÁTA MÖGÉ

Egy speciális eljárást, az ejtőernyővel történő kijuttatást gyakorolták az MH 5. Bocskai István Lövészdandár 24. Bormissza Gergely Felderítő-zászlóalj mélységi felderítő katonái. A Mi-8-as helikoptert, illetve az ugrás biztosításához elengedhetetlen állományt az MH 86. Szolnok Helikopterbázis adta. Hajdúhadházon eddig még nem került sor ilyen foglalkozásra, így annak végrehajtása a katonáknak valódi kihívást jelentett. A feladat teljesítését ráadásul tovább nehezítette a nagy szél. Négy száz méter magasból kilenc katona ugrott egymás után, második alkalommal már teljes – úgynevezett ötnapos – felszereléssel, ami 15–20 kilogramm pluszsúlyt jelentett.

Révészné dr. Markovics Zita hadnagy
Fotó: MH 5 BI LDD/24. BGFZ

REPÜLŐ HARCÁLLÁSPONT

Dr. Hende Csaba honvédelmi miniszter és dr. Orosz Zoltán altábornagy, a Honvéd Vezérkar főnökének helyettese a németországi Geilenkirchen NATO-bázisán tett látogatást, ahol találkoztak a bázison szolgáló magyar repülési irányítókkal, majd egy Boeing E-3A típusú AWACS-repülőgép fedélzetén kiképzési repülésen vettek részt. Magyarország 1999-től megfigyelői, 2005 decemberétől pedig teljes jogú tagja a NATO légi korai előrejelző és vezetési programjáért felelős szervezetnek (NAPMO).

MTI; fotó: Tóth László törzsőrmester

ÉLETRE-HALÁLRA?

Kilencedik alkalommal vett részt a HM Hadtörténeli Intézet és Múzeum a Múzeumok Éjszakája rendezvényesorozaton. Az intézmény hagyományosan az egyik legnépszerűbb célállomás a fővárosi múzeumok között, ez 2012-ben sem alakult másképp. Az idei programok középpontjában a római kor állt: a Kapisztrán téren rendezett látványos hagyományörző bemutatók keretében a vendégek ízelítőt kaphattak a római légiók harcmodorából, emellett felvontak a gladiátorjátékok tipikus szereplőit, akik természetesen össze is csaptak egymással az egykori Mária Magdolna-templom tornyának és falainak maradványai között.

Draveczki-Ury Ádám
Fotó: Dévényi Veronika

ELISMERŐ SZAVAK

Kétnapos látogatást tett hazánkban Giorgio Battisti altábornagy, a NATO Gyorsreagálási Hadtest parancsnoka, aki előbb Székesfehérváron tárgyalt Domján László vezérőrmaggal, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság parancsnokával, majd Hódmezővásárhelyen az MH 5. Bocskai István Lövészandár NATO-erők részére felajánlott 62. lövészszázaljának harcászati képességéről győződött meg. Az olasz tábornok elmondta, hogy nagyon elégedett a magyar katonák szakmai felkészültségével. A közvetlenül a NATO-parancsnokság alárendeltségébe tartozó, Milánó közelében települt gyorsreagálási hadtestet tizenöt nemzet katonái alkotják, személyi állományának hetven százalékát Olaszország biztosítja.

Kép és szöveg: Galambos Sándor

MINISZTERI TALÁLKOZÓ

Kétnapos találkozót tartottak a közép-európai országok védelmi miniszterei az ausztriai Frauenkirchenben. Az eseményen Magyarországot Hende Csaba honvédelmi miniszter képviselte, mellette Ausztria, Csehország, Horvátország, Szlovákia és Szlovénia védelmi miniszterei voltak jelen. A résztvevők – más témák mellett – a régiót érintő fontosabb védelempolitikai kérdésekről folytattak informális jellegű eszmecsereket, emellett egyeztettek a közép-európai védelmi együttműködés erősítésének és mélyítésének lehetőségeiről, a megkezdett munka orientálásáról.

HM Sajtóiroda, MTI
Fotó: www.bundesheer.at

ELLENŐRZÖTT LÉGTÉR

Előreláthatólag 2013 márciusától a HungaroControl Zrt. ellenőrzi a koszovói magas (9600 méter feletti) légteret. Koszovói légtere – a Pristinába irányuló forgalomtól eltekintve – az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1999-ben elfogadott határozata szerint nem vehető igénybe polgári légi közlekedés céljára. Ennek engedélyezésére a NATO 2003 óta kereste a megfelelő technikai megoldást, ezért érkezett megkeresés tavaly júliusban Magyarország, Olaszország, Macedónia és Albánia felé. Hazánk ezt követően nyújtotta be pályázatát, és idén áprilisban el is nyerte a megbízást. A siker az összehangolt tárcaközi együttműködés eredménye – hangzott el azon a sajtótájékoztatón, melyen a Honvédelmi Minisztériumot Fodor Lajos közígazgatási államtitkár képviselte.

Draveczki-Ury Ádám
Fotó: Rác Tünde

A PARTNERSÉG JÖVŐJÉRŐL

Kétnapos katonai stratégiai partnerségi konferencián vett részt Zágrábban dr. Benkő Tibor vezérezeres, a Honvéd Vezérkar főnöke. A találkozón a felek értékelték a NATO chicagói csúcstalálkozóját, továbbá megvitaták a Közel-Kelet, a Perzsa (Arab)-öböl, illetve Észak-Afrika stabilításának, regionális biztonságának kérdéseit. A résztvevők munkacsoportok keretében elemezték a partnerség jövőjét, a főbb oktatási és kiképzési lehetőségeket, illetve a katonai célú energiafelhasználás hatékonyságát érintő legfontosabb kérdéseket. A találkozó zárásaként a csoportok vezetői beszámoló keretében összegezték a tapasztalatokat.

Honvéd Vezérkar

Best of the best

Mesterlövészek harcserző körülmények között rombolópuskával

VASZILIJ GRIGORJEVICS ZAJCEV ÉS SIMO HÄYHÄ, A SZOVJET, VALAMINT A FINN HADSEREG MÁSODIK VILÁGHÁBORÚBAN LEGENDÁSSÁ VÁLT MESTERLÖVÉSZEI VOLTAK. MAI KÖVETŐIK MÉLTÓAK A NAGY ELŐDÖKHÖZ, A „LEGJOBBAK LEGJOBBJAIHOZ”. HA KELL, EGY KÉSPENGÉT IS ELTALÁLNAK HATVAN MÉTERRŐL...

PENGÉK

Magyarországon rendezték meg nemrégiben a 11. Rendőri és Katonai Mesterlövész Világkupát. Az ORFK Rendészeti Szervek Képző Központja által, a Tétényi-fennsíkron található lőtérén szervezett megmérettetés fővédnöke Hende Csaba honvédelmi miniszter és Pintér Sándor belügyminiszter volt. Az idei „Best of the best” versenyre tizenhét ország (Fehéroroszország, Kína, Csehország, Németország, Izrael, Olaszország, Kazahsztán, Macedónia, Oroszország, Szerbia, Szlovákia, Svájc, Egyesült Királyság, Ukrajna, Amerikai Egyesült Államok, Vietnam és Magyarország) hatvanhárom csapatának száz-harminc versenyzője nevezett.

Noha a mesterlövészekről számos legenda kering a világban, s a mindenkor politikai érdekek szerint gyakran érdemtelenül bánnak velük – hol legen-

dát építenek körükük, hol pedig „rombolják” a teljesítményüket. Egy biztos: ők is csak hús-vér emberek. Csakhogy olyan emberek, akik választott szakmájuk (hivatásuk) professzionális képviselői. Szerepük először az első világháború során értékeltődött fel, amikor a szemben álló felek rájöttek, hogy egy jó szemű és biztos kezű lövész az ellenség parancsnokainak likvidálásával nagyobb eredményt érhet el, mint egy szakasznyi géppuskás, akik lemészárolnak akár egy zászlóaljnyi szerencsétlen katonát.

Bár a világkupán rendőri teljesítményt mérnek össze rendőrivel, katonáit katonáival, a különbségek mégis óriásiak mindkét szektorban. A legtöbb résztvevő például kifejezetten mesterlövőknek megalkotott, az adott szervezetknél rendszeresített fegyverekkel érkezett (International Accurat, Blaser stb.), s nem egy csapatnál láthattunk kisdoboznyi méretű, komplett mobil me-

„előlétele”, a feladatrendszere, a felkészülési körülménye, a fegyverzete, és folytathatnánk még a sort.

– Ezzel a 7,62 millimétert viszont minden értelemben nagyon komolyan kellett venni – idézi fel a versenyt Bittera Gábor őrmester, a magyar katonacsapatok közt első helyezést elért, „25/88-as” páros tagja. Volt olyan feladat például, ahol a 7,62-es löszerrel egy 7,62 milliméter átmérőjű kör-

például egy gyermek nyakához kést szorító terrorista kezéből az eszközt, vagy éppenséggel a másodperc tört része alatt kell fejbe lönniük a késsel fenyegető személyt, addig a katonai mesterlövészek a fegyver és a feladat függvényében négy-száz métertől akár ezeröt-száz méterig is „dolgoznak”.

Mindez a világkupán is hozott érdekes helyzeteket: a katonák a közeli, de roppant precíziós lövésekbe izzadtak bele, a rendőrök viszont a távoli célok esetében kezdték el vakargatni a tarkójukat.

Voltak versenyzők, akik pár héttel a világkupa előtt éles terrorszárművelés bevetésen vettek részt, voltak, akik műveleti területről érkeztek Budapestre. Egy dolog viszont azonos volt mindegyikük számára: 7,62 milliméter űrméretű löszerrel kellett tüzelniük.

– Ezt a 7,62 millimétert viszont minden értelemben nagyon komolyan kellett venni – idézi fel a versenyt Bittera Gábor őrmester, a magyar katonacsapatok közt első helyezést elért, „25/88-as” páros tagja. Volt olyan feladat például, ahol a 7,62-es löszerrel egy 7,62 milliméter átmérőjű kör-

A mesterlövészsakma napjainkra két jól elkülöníthető területre tagozódik: a rendvédelmi (rendőrségi) és a katonai. Az előbbie feladata legtöbbször a súlyos bűncselekmények elkövetőinek (bankrablás, túszejtés, repülőgépet-eltérítés stb.) végső eszközként alkalmazott kiiktatása, míg a katonai mesterlövészek feladata ennél már összetettebb – de erről később még részletesebben szólnunk.

– Noha a mesterlövészek világkupája verseny, helyezettekkel és díjakkal, igazából azonban egy évente elkészítendő „létár” a „hol tartunk?”-ről – tudom meg Kiss József főhadnagytól, a világkupa egyik versenybírájától. Az MH 25/88 Könnyű Vegyes Zászlóalj törzsszázádnak parancsnokhelyettese szerint a versenyt roppant árnyaltan kell szemlélni. Először is – bár minden résztvevő ugyanazokat a löfeladatokat hajtja végre – más a rendőrök és a katonák

teorológiai állomást is. A mesterlövész ugyanis nem magányos harcos, mindig párban ténykedik. Egyikük a voltaképeni lövő, míg a társa biztosítja őt, és közli vele a lövelemeket, a helyesbítéseket. (Egy precíziós lövés leadásához például „illik tudni” a távolságot, az irányszöveget, a szélerősséget, a páratartalmat, a lőszer súlyát stb.) De sok versenyző érkezett a „saját kezéhez méretezett”, speciálisan számára megépített fegyverrel is.

A versenyzők „előlételehez” az is hozzátartozik, hogy más a rendőrök és a katonák mindennapi feladata. Amíg a rendőröknek (terrorszárművelésnek) legtöbbször 30–100 méterről kell kilőniük

be kellett beletalálni. Ha csak egy századmilliméterrel is tévesztettek, az már „érintő találatnak” számított. De a verseny szervezői a többi löfeladat kitalálásában is roppant kreatívak voltak – derül ki az őrmester későbbi szavaiból. A legjobbak legjobbjai tüzeltek lefelé, fekvő testhelyzetben, 21 fokok lejtőszögű részről, de el kellett találniuk a hetvennyolc méterre lévő (gipsz) fűrjözt,

és a százhatvannyolc méterre lévő tyűktojást is. Volt, amikor egy létrán felszaladva, a legfelső fokról kellett lőniük, máskor pedig csipőből, válltámasztásból, kapásból küzdötték le a célokat. Az egyik leglátványosabb és legnehezebb feladat egy késpenge eltávolítása volt hatvan méterről úgy, hogy a penge mögött lévő lörlapon minimum két becsapódási nyomnak kellett látszania. Vagyis a lövedéknek majdnem középen kellett szétválnia a pengébe csapódáskor.

„Kézügyességük” mellett próbára tették a versenyzők pszichikai felkészültségét is. Egy „kreatív” feladat során például egy álló, takarásban lévő, ide-oda lengő túszejtőt és túsztát szimbolizáló célra kellett lőniük. Csakhogy ebben az esetben megfordult a szokásos helyzet: a „rosszfiú” ugyanis egy roppant csinos „terrorista hölgy” volt, akit viszont kellett pontosan homlokon találni, három lengés és mintegy 5-7 másodperc alatt. Összegezve a világkupa tapasztalata-

it, a „könnyű vegyes” szakemberei elmondták, hogy a roppant eltérő feltételek és feladatrendszerek ellenére, nagyon hasznosak az ilyen versenyek. Bár a magyar katonacsapatok a Szép M1 típusú, (még nem rendszeresített) mesterlővészpuskával versenyeztek, mobil meteorológiai állomásuk sem volt, s külföldi versenytársaikhoz képest nagyságrenddel kevesebbet lőnek egy évben, mégis szép eredményeket értek el.

Ugyanis – mint mondták –, a katonamesterlővészek ma már voltaképpen a parancsnokok „szemei-fülei”, s feladatuk nagyobb részét a felderítés, a figyelés teszi ki. Klasszikus mesterlővész-feladatot (precíziós lövést) csak akkor hajtanak végre, ha a távcső elé kerülő célpont „értéke”, lelővésének hozadéka nagyobb, mint a mesterlővész pár felvétele.

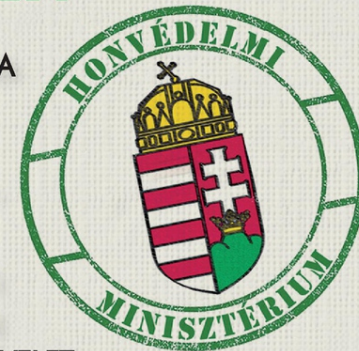
A XI. „Best of the best” versenyen a rendőri kategóriában egyéni és csapatversenyben egyaránt Oroszország győzött, a katonák között pedig egyéniben és csapatban is Ukrajna vitte el a pálmát. A magyar Terrorelhárítási Központ mesterlővészei a második helyen végeztek, míg a nyolc magyar katonacsapat közül az MH 25/88 Könnyű Vegyes Zászlóalj mesterlővészei bizonyultak a legjobbnak.

TÁBORI POSTA

NATO-CSÚCS UTÁN

A NATO 25., JUBILEUMI CSÚCSTALÁLKOZÓJÁRA 2012. MÁJUS 20–21-ÉN, CHICAGÓBAN KERÜLT SOR, MELYEN AZ ORBÁN VIKTOR MINISZTERELNÖK VEZETTE MAGYAR KÜLDÖTT-SÉG TAGJAKÉNT RÉSZT VETT HENDE CSABA HONVÉDELMI MINISZTER ÉS MARTONYI JÁNOS KÜLÜGYMINISZTER IS. A TALÁLKOZÓN HÁROM MEGHATÁROZÓ TÉMA – AZ AFGANISZTÁNI MŰVELET, A KÉPESSÉGFEJLESZTÉS, VALAMINT A NATO PARTNERSÉGI KAPCSOLATAINAK TOVÁBBFEJLESZTÉSE – VOLT NAPIRENDEN.

A szövetség csúcstalálkozója az elhúzódo gazdasági válság, valamint az Egyesült Államok védelempolitikájának fókuszváltása árnyékában került sor. A válság hatására az európai szövetségesek védelmi kiadásai 2012-re minden korábbinál alacsonyabb szintre estek vissza, ami a NATO vezető hatalmának, az Egyesült Államoknak a kritikáját is maga után vonta. Az európai szövetségesekkel szemben megnyilvánuló bírálat mellett meg kell említeni: változás következett be az amerikai védelempolitikai prioritások tekintetében is. A január elején kiadott amerikai stratégiai védelmi irányelvekben egyértelműen megjelenik az ázsiai, csendes-

óceáni térség szerepének felértékelődése. Mindezek figyelembevételével a csúcstalálkozón a szövetségesi szolidaritás és a transzatlanti kapcsolatok fontosságát hangsúlyozta a magyar delegáció.

AFGANISZTÁNI ELKÖTELEZETTSÉGÜNK

A közös felelősség és szolidaritás elvét a szövetség legfontosabb műveletében is tudnunk kell érvényesíteni, melynek elősegítése érdekében a csúcson kibővített ülésre került sor. Afganisztán aktuális kérdéseit a Nemzetközi Biztonsági Támó-

Anders Fogh Rasmussen, a NATO főtitkára a közös felelősség és szolidaritás elvét emelte ki a tanácskozáson

gató Erőkhöz (ISAF) hozzájáruló 28 NATO-tagállam és 22 partnerország mellett Oroszország, Pakisztán, Japán, Kirgizisztán és Üzbegisztán képviselői vitatták meg. A találkozón részt vett Hamid Karzai afgán elnök, valamint ott voltak az ENSZ és az EU képviselői is. Az ülés afganisztáni napirendjén négy téma szerepelt: az átmenet kérdései, a biztonsági erők finanszírozása, a 2014-et követő NATO-szerepvállalás és a NATO új afganisztáni stratégiai terve.

Az átmenet kérdéseinek megvitatásához az adta az aktualitást, hogy a biztonsági felelősség átadásának a 2010-es liszaboni csúcstalálkozón bejelentett és 2014 végére befejeződő folyamata most érkezett a féldejehez, így alkalom nyílt az elmúlt két évben elvégzett feladatok értékelésére, illetve a hátralévő két év feladatainak meghatározására.

Orbán Viktor kormányfő megerősítette Magyarország elkötelezettségét Afganisztán stabilizálása mellett. A NATO-csúcstalálkozó előtt egy héttel Hamid Karzai afgán elnök bejelentette az átmenet harmadik szakaszában érintett területeket, amik között szerepelt a magyar vezetést PRT felelősségi körzetébe tartozó és az afganisztáni magyar szerepvállalás középpontjában álló Baghlan tartomány hat járása is.

Tekintettel arra, hogy Afganisztán várhatóan még középtávon sem lesz képes a hadseregének és rendőrségének működéséhez szükséges összes erőforrás előteremtésére, a NATO-tagországoknak is hozzá kell járulniuk azok fenntartásához. A magyar álláspont szerint az Afgán Biztonsági Erők nélkülözhetetlenek az átmenet folyamatának visszafordíthatatlanságához, így Magyarország, csatlakozva más országokhoz, három éven keresztül (2015–2017) évi 500 ezer amerikai dollárral fog hozzájárulni az Afgán Biztonsági Erők fenntartásához.

Az átmenet 2014. végi lezárultával befejeződik az ISAF-művelet, és ezzel a nemzetközi erők aktív részvétele a harci tevékenységekben. Ennek ellenére a NATO, bár megváltozott szerepben, de 2014 után is segítséget nyújt majd Afganisztánnak.

A 2014 utáni NATO-szerepvállalás jellegének kereteit Chicagóban kellett meghatározni. Az előzetes terveknek megfe-

lően a NATO 2014 után alapvetően támogatói tevékenységet fog folytatni Afganisztánban, ami a gyakorlatban kiképzői, oktatói és mentorfeladatokat jelent, de erőinek természetesen képesnek kell maradniuk saját maguk megóvására is. A magyar kormányfő kijelentette, hogy Magyarország kiveszi részét a NATO 2014 utáni, közös afganisztáni feladataiból is.

A találkozón a NATO új afganisztáni stratégiai tervét (NSP-A) is elfogadták. Kompromisszum született arról, hogy az ISAF az átadási folyamat teljes időtartama során, egészen 2014 végéig továbbra is aktív harctevékenységet folytat, ezt követően viszont felhagy vele.

FELAJÁNLÁSUNK AZ „OKOS VÉDELEMHEZ”

A csúcstalálkozó másik kiemelt eredményeként a NATO-tagországok átfogó, feladatszabásokat és végrehajtási iránymutatásokat is tartalmazó védelmi csomagot fogadtak el. A csomag a szövetség stratégiai koncepciója keretében és a liszaboni képességkezdemenyezés további relevanciáját megerősítve határozta meg, hogy a NATO-nak milyen képességekkel kell rendelkeznie 2020-ra. A csomag része az „okos védelem”-kezdemenyezés (Smart Defence, SD). Ennek lényege a többnemzeti együttműködés fokozása, bizonyos képességek közös fejlesztése, beszerzése vagy fenntartása. A csomaghoz tartozik az „összekapcsolt haderő”-kezdemenyezés (Connected Forces Initiative, CFI) is, amely szándéka szerint az „okos védelmet” egészíti ki, illetve a szövetségesek egymás közötti és a partnerekkel való interoperabilitásának erősítését hangsúlyozza. Szintén bekerült a csomagba a NATO-parancsnoki struktúra (NCS), illetve a NATO-haderőstruktúra (NFS) és a nemzeti parancsnokságok közötti kapcsolatok erősítése.

A védelmi csomag fontos része az EU–NATO-együttműködés is. Mivel a két szervezet nagyon hasonló módokkal dolgozik a katonai képességfejlesztés területén, különösen fontos, hogy egymást kiegészítve, a projekteket megfelelően koordinálva tegyék ezt.

A hazai sajtóban is komoly visszhangot kapott a magyar

Afganisztán továbbra is a NATO legfontosabb szerepvállalásának tekinthető

Az európai rakétavédelmi rendszer első megvalósított fázisát helyezték NATO-parancsnokság alá Chicagóban. A védelmi rendszerrel magazinunk 38. oldalán foglalkozunk.

delegáció bejelentése, mely szerint az „okos védelem” keretében Magyarország időlegesen harci repülőgépeket állomásoztat majd a Baltikumban, és részt fog venni a saját légierővel nem rendelkező balti államok légtérvédelmének biztosításában. A Gripen-bérelti megállapodás sikeres újratárgyalása és meghosszabbítása eredményeként is megvalósítható szerepvállalás keretében hazánk a 2015 és 2018 közötti időszakban, négy hónapra Gripeneket telepít majd egy litvániai bázisra. A helyszínen feladatot teljesítő magyar repülőgépek üzemanyagköltségéhez, az odaküldött katonák, pilóták, műszaki szakemberek ellátásához Észtország, Litvánia és Lettország is hozzájárul majd.

A VÉDELEM ÉS BIZTONSÁG ERŐSÍTÉSE

Chicago fontos momentumát volt, hogy NATO-irányítás alá kerültek az amerikai rakétavédelmi rendszer európai elemei. A szövetség ezzel is megerősítette a kollektív védelmet, és még elválaszthatatlanabbá vált a két kontinens biztonsága. Már több európai szövetséges is érdemi felajánlást tett a rendszer

megvalósításához. Mindez alapvetően befolyásolja a NATO-oroszló kapcsolatokat egészt is. Reméljük, hogy tovább bővílhet a Moszkvával közös gyakorlati együttműködési területek máris tekintélyes köre (Afganisztán, kábítószer-ellenes, illetve terrorellenes együttműködés).

Chicagóban került sor a liszaboni csúcserkezleten elfogadott stratégiai koncepció megvalósításához kötődő, a nukleáris és hagyományos képességeket áttekintő felülvizsgálat jóváhagyására, eredményeinek bemutatására. Magyar részről a NATO stratégiai koncepciójával összhangban osztjuk azt az alapelvet, hogy amíg nukleáris fegyverek léteznek, a NATO-nak is rendelkeznie kell ilyen képességekkel. Ezen túlmenően, a transzatlanti közösség kohézióját tekintve is kulcsfontosságúnak tartjuk, hogy a szövetség továbbra is birtokában legyen ennek az elrettentő erőnek, különösen egy olyan időszakban, amikor Európa hagyományos képességei folyamatosan csökkennek.

A közel-keleti és észak-afrikai fejleményekkel kapcsolatban megfogalmazott korábbi ambíciók visszahozására nyomán, a partnerek tekintetében új narratívát kellett találni. A chicagói csúcs egyik kulcsüzenete az volt, hogy az együttműködés által erősödik minden érintett biztonsága. Chicagóban a politikailag legfontosabb, illetve műveleti szempontból kiemelkedő teljesítményt nyújtó partnerországokkal külön találkozóra került sor.

Az egyik fő szempont a műveleti terhek enyhítése, ugyanakkor hazánk számára kiemelten fontos a partnerségek kiegyensúlyozottabb földrajzi megközelítése, azon belül a nyugat-balkáni stabilizációs folyamat támogatása. Az ülés, melyre 13 partnerország kapott meghívást, lehetőséget adott eszmecserére a NATO jelenlegi partnerségi hálózatának elmélyítéséről, különös tekintettel a közös kihívások jövőbeni hatékonyabb kezelésére.

A BŐVÍTÉS FOLYTATÓDIK

A Nyugat-Balkán országainak euro-atlanti integrációja magyar érdek is. Az előkészítő fórumokon folyamatosan hangsúlyoztuk, hogy a chicagói csúcstalálkozón olyan erős üzenetet várunk, amely hitet tesz a NATO-bővítés folytatásáról, a „nyitott ajtók” politikájáról. Bár Chicago nem volt bővítési csúcspont, az aspiráns országokkal „28+4” formátumban megtartott külügyminiszteri szintű találkozó lehetőséget adott a NATO „nyitott ajtók” politikájának megerősítésére és országra szabott üzenetek megfogalmazására, eddigi eredményeik visszaigazolására. Az aspiráns államok találkozója a balkáni országok mellett Grúzia is meghívást kapott.

Chicagoiban nem került sor NATO–orosz csúcstalálkozóra. Az ebben a relációban elérhető eredményeket továbbra is az amerikai–orosz kapcsolatok helyzete és elsősorban a rakétavédelem kérdésköre határozza meg. Tekintettel arra, hogy a rakétavédelmi tárgyalások – az amerikai elnökválasztási kampány miatt – megtorpantak, csak a választást követően remélhető komolyabb elmozdulás. Putyin elnök korábban egyértelművé tette, hogy „nem kér” a NATO chicagói meghívásából. Orbán Viktor miniszterelnök megfogalmazása sze-

Magyarország megbecsült tagja az észak-atlanti szövetségnek

rint a magyar érdek ebben az ügyben az, hogy „a világnak az a része ne ellenségesen tekintsen a Nyugatra, és a Nyugat se tekintsen ellenségesen Oroszországra”. Ukrajnával kapcsolatban a legfontosabb célkitűzés, hogy – miközben aggodalommal követjük a belpolitikai eseményeket – az ország euro-atlanti perspektíváját fenntartsuk.

A csúcstalálkozó magyar szempontból rendkívül sikeres volt, hiszen valamennyi korábbi célkitűzésünket megvalósítottuk. Ugyanakkor elsősorban az európai tagállamok számára kihívást jelent az elfogadott kezdeményezések és programok gyakorlati végrehajtása, különösen a jelenlegi gazdasági körülmények között.

Magyarország 2015-től vehet majd részt a Baltikum légtérvédelmi feladatainak ellátásában. A témával foglalkozó cikkünk a 6. oldalon olvasható.

DIE HARD 5. Gengszterek a deszantterben

AKI EDDIG NEM IS TUDTA, HOGY A MAGYAR HONVÉDSÉG HARCIL HELIKOPTEREINEK TÍPUSA A MI-24, A TÉVÉHÍRADÓK JÓVOLTÁBÓL TÖBBSZÖR IS MEGCSODÁLHATTA AZ OROSZ–AFGÁN HÁBORÚ „REPÜLŐ LŐSZERES VAGONJÁT” BUDAPEST LÉGTERÉBEN. EZÜTTAL A RÉSZBEN MAGYARORSZÁGON FORGATOTT DIE HARD 5. RÉSZÉ LÁTVÁNYOS JELENETEINEK VÉSZJÓSLÓ CSAPÁSMÉRŐJEKÉNT MUTATKOZOTT BE A MI-24-ES.

A film a legnagyobb varázslatok egyike, hiszen több mint száz éve hitei el a nézőkkel, hogy amit lát, az igaz. Természetesen vannak könnyen megoldható díszletépítések, vagy szabadtéri forgatások, de a háborús filmek

és az akciófilmek készítése mindig nehéz feladat elé állítja a rendezőket.

A középkori csaták megjelenítéséhez sokszor elég volt a lovas kaszkadőrök bravúros rohama. Igaz, sokszor áttöltözték, ők játszották el az „ellenséget” is, és

a vágóasztalon alakult ki a szemtől szembe vágatások képsoraiból a „véres küzdelem” látványa.

A világháborúk esatáit bemutató játékfilmek készítői újabb igényt fogalmaztak meg a gyártás-előkészítők szá-

Mi-24-es „klón” 1

Mi-24-es „klón” 2

Az eredeti Mi-24-es.

mára, nevezetesen: minél élethűbb, és ami fontos, korhű fegyverekre volt szükség. Mivel a klasszikus filmek – A leg-hosszabb nap, A halál ötven órája, Az angolai csata, A híd túl messze van – készítésekor még csak gyerekképőben járt a számítógépes animáció, maradt az igazi tankok, repülőgépek „bevonulása” vagy átalakítása.

Verejtékes – és üzemanyagot nem kímélő – forgatások voltak ezek.

Bizonyos típusokat a filmek készítésekor már kivontak a hadrendből, vagy miként a német hadsereg legendás Tigris harckocsijai, már a harctéren megsemmisültek, avagy utóbb, a kohók gyomrában végezték. De mivel a ren-

Ezekkel a „gengszterekkel” már nem lesz sok gond

Budaörsön még az igazi fénydublőr ült a deszantérben

A lövészet során már csak bábu helyettesítette

dezők igényeit ki kellett elégíteni, először nem volt más megoldás, mint a típuscsere. Az ardeneki csatát felidéző amerikai szuperprodukciónban egyszerűen fehér keresztet festettek a hadsereg Patton-harckocsijaira, amelyek így „alakították” a Tigriseket. Az ellenség is amerikai volt, de szerencsére Sherman-harckocsik százai álltak még a hadsereg raktáráiban, lezírözva.

A légi harcok újrajátszása sem volt egyszerű feladat, hiszen csak a „győzte-

sek” arzenáljában maradtak meg a veterán repülőgépek, a vesztesek légi flottái a roncsmetétkben végezték. Szerencsére Európában akadt néhány ország, melynek légereje – némi átalakítással – hadrendben tartotta a háborús típusokat. 1940 nyarának emlékét állító Az angolai csatában a spanyol légierő átalakított Messerschmittjei és Heinkeljei „jásztották” a német vadászközt és bombázókat.

Az átalakítás sokáig a filmkészítők

egyetlen megoldása volt. A már említett német Tigrisek „foglalkoztatása” a Ryan közlegény megmentése című produkció alkotói számára is majdnem megoldhatatlan feladatot jelentett. Spielberg a városi harcok felvételeinél ragaszkodott a félelmetes „láncaltap-statisztákhoz”, de mivel a múzeumok nem adták kölcsön féltett kincseiket – maradt az átépítés. Az alap – mint legutóbb – a szovjet T-34-es harckocsi lett. Annak alvázára és tornyára kerültek fel méret-helyesen a Tigris borítólemezei, és az igazi ínyencek is csak a láncaltap görgőiről tudják megállapítani, ki volt a „donor”.

Az akciófilmek forgatókönyvíróinak sokáig a „gonosz birodalmához”, azaz a Szovjetunióhoz köthető történetek voltak a legkézenfekvőbbek. Ehhez a színészeken kívül természetesen szükség volt az egykori Varsói Szerződés haditechnikájára is, legtöbbször a helikopterekre, hiszen azok látványa mindig a székébe szögezi a mozinézőt.

Mivel sokáig elképzelhetetlen volt, hogy az amerikai filmek eredeti szov-

A filmbeli „Fekete sas” század stábjai: Simon Péter és Végős Sándor őrnagyok.

A rendező kívánsága ezúttal is teljesült: a stáb behúzott nyakkal figyelte a felettük dühörgő harci helikoptert.

Amit John Moore elképzelt, Simon őrnagyék megvalósították

jet harci helikoptert „kölszönözzenek”, a kellekraktárak rejtekében, az átalakításokból igazán látványos „klónok” készülttek. Egy még repülni képes alapít-pusra ráépítették a Mi-24-esre oly jellemző hordszárnyakat, amelyeken a rakétaindító sínek, vagy a nem irányított rakéták konténerei helyezkedtek el. Mivel azonban ezeknek a „harci helikoptereknek” látványosan repülni is kellett, az aerodinamika szabályait is figyelembe kellett venni a „karosszériamunka” során. Az eleve nagy szállítóhelikopter-re hegesztett még nagyobb szárnyak természetesen nem zavarták a Rambo

3. nézőit, akik elhűlve követték szemükkel a filmvásznon az afgán hegyek fölött támadásra induló forgószárnyast. A Die Hard 5. stábjá többszörösen is jól választott. A film Moszkvában játszódó részleteit Budapesten forgatták: 11 milliárd forintól szóltak a hírek, de valószínűleg ennyiért az orosz fővárosban nem engedték volna meg, hogy a sugárutak forgatagában törjék szét a speciálisan preparált autókát. Az utcai jeleneteken túl, igazi, eredeti Mi-24-es üldözi majd a levegőből a szerepük szerint jokat – vagy éppen a rosszakat!

A Szolnok Helikopterbázis Mi-24-

ese, Simon Péter őrnagy mesteri irányításával – Végős Sándor őrnaggyal az operátorkabinban – a Duna, és néhány nappal később Rákospalota felett bizonyította manőverezőképességét, gengszterbábukkal telepakolt deszantterében pedig fedélzeti fegyverei is bemutatkoztak a Bakony felett.

A látványos rácsapásokat egy vele együtt repülő helikopter orrán elhelyezett gömb-kamerával rögzítette egy operátor. A videókon már jól látszik, hogy a két helikopter vezető biztonságosan, de bravúrosan repülte az alkalmi kötelék minden mozzanatát. A légi felvételek rögzítése után John Moore nyugodtan dőlt hátra a speciális, RENDEZŐ feliratú székében. Látványos jeleneteket rögzítettek Magyarországon, és végre igazi Mi-24-es láttán izgulhatnak a Die Hard 5. nézői.

Természetesen, akik majd 2013 februárjában jegyet váltanak a moziba, már egy trükkökkel turbózott akciófilmet látnak. A produkcióban ugyan semmi sem lesz igazi, de a látvány miatt a mozivászonra meredő közönség sokszor le fogja tenni a popcornos zacskót. A szolnoki helikopterről eltűnik majd a magyar „nemzetiszínű ék” felségjel, és lehet, hogy a budapesti háztetőket is lecséréli a rendező elképzelése szerint. De mindez semmit nem vehet el abból az élményből, hogy magyar harci helikopter és helikopter vezető nevét láthatjuk majd a Drágább, mint az életed stáblistája végén...

A szövetség rakétapajzsának üzembe helyezéséhez a tengerentúlon jelentős, de egyelőre inkább csak szimbolikus és politikai, mintsem valódi védelmet nyújtó lépést tettek a tagállamok. A négy szakaszra bontott kiépítés és üzembe helyezés első szakaszának végére ezúttal „csak” ünnepélyesen tettek pontot. Hosszú még az út a teljes és valóban hatékony rendszer 2018-ra tervezett kiépítéséig és üzemeltetéséig. A mostani döntés az AEGIS légvédelmi és rakétavédelmi rendszerrel, valamint Standard SM-3-as rakétákkal felszerelt amerikai cirkáló Földközi-tengerre vezénylését, illetve a törökországi Kurecik mellett felépített, nagy hatótávolságú felderítő és célkövető radarrendszer elindítását és összekötését jelentette a németországi Rammstein támaszpontján létesített parancsnoksággal. Azonban nem ez az első rakétavédelmi terv, amely az öreg kontinenst és országait kívánta megvédeni a szövetség határain kívüli, egyre magasabb technikai színvonalú fegyverek fenyegetésétől.

TÍZÉVES DÖNTÉS

A közös védekezést a tagállamok még 2002-ben, a prágai NATO-csúcsstalálkonzon határozták el. Európa ugyanis kényelmetlenül közel fekszik a világ egyik

Orosz Iskander ballisztikus rakéta: fenyegetés a NATO ellen?

Rakétapajzs Európa felett

PRÓBAÜZEM

A CHICAGÓI NATO-CSÚCSÉRTEKEZLETEN, MÁJUS 20-ÁN HELYEZTÉK ÜZEMBE AZ EURÓPÁT VÉDŐ RAKÉTAPAJZS ELSŐ ELEMEIT, ÁM AZ ÖREG KONTINENS BIZTONSÁGÁT NÖVELŐ LÉPÉSEK JAVA MÉG HÁTRAVAN...

Az új NATO-pajzs alapvetően az AEGIS-rendszerrel ellátott hadihajókra épül

legfőbb válságzócahoz, a Közel-Kelethez. Az atomfegyverkezéssel meggyanúsított országok közül például Irán nem csupán a maghasadással ismerkedik egyre mélyebben, hanem közepes és nagy hatótávolságú ballisztikus föld-föld rakétarendszereket fejleszt, gyárt, illetve állít hadrendbe, és mára már a Közel-Kelet talán legnagyobb ballisztikus rakétakészletét halmozta fel. E rakéták elméletileg képesek arra is, hogy Európa szinte teljes területét elérjék. A Shahab-3 néven hadrendbe állt rakéták „feje” ráadásul képes manőverezni is a légkörbe visszatéréskor, így az ellenük való védekezés még pontosabb radarrendszereket, még nagyobb számítástechnikai teljesítményt, s persze modern rakétaelhárító rakétákat is kíván.

KÉNYES EGYSÚLY

Az eredeti elképzelés – hasonlóan az Egyesült Államok kontinentális területeinek védelmét ellátó amerikai rend-

Irán nagy erővel fejleszti föld-föld rakétarendszereit

szerhez – szárazföldi silókba telepített elfogórakétákra és nagy hatótávolságú radarrendszerekre épült. Befogadó államnak Lengyelország és Csehország jelentkezett, és így az eredeti tervekben a csehországi Brdy mellett felépítendő radarrendszer volt a felderítés és a célra vezetés „főszereplője”, míg az elhárító rakéták a lengyelországi Redzikowo melletti komplexum (European Interceptor Site, EIS) akár 10 silójából indultak volna. Ugyancsak az elképzelések között szerepelt, hogy az európai rakétapajzs a már működő amerikai rendszerrel összekötve növelné az egyébként a költségek legnagyobb részét viselő Egyesült Államok védetségét is.

Az elképzelés azonban kemény orosz ellenállásba ütközött. Ennek hivatalos oka az volt, hogy az orosz katonai és politikai vezetés úgy vélte: a rendszer nem Irán, hanem sokkal inkább az orosz ballisztikus rakéták elleni védelmet szolgálja, így megbontja a kényes nyugati-keleti rakétaegyensúlyt. Ezt a véleményt még az sem rejtette meg, hogy legfeljebb 10 elfogórakétáról volt szó, míg az orosz stratégiai rakétaerők közel 400 interkontinentális ballisztikus rakétával rendelkeznek, s ehhez jön még több száz, közepes vagy nagy hatótávolságú, mobil ballisztikus rakétarendszer.

A másik, sokkal hihetőbb problémát a csehországi felderítőradar jelentette; Brdy mellől egészen az Urál vonaláig láthatóvá és így ellenőrizhetővé vált volna az orosz légtér. Ez érthető módon nem tetszett az orosz tábornokoknak és politikai vezetőknek. 2009-re az elképzelés amúgy is végleg elbukott, így a NATO és az EU kénytelen volt más megoldás után nézni. Az új irány a hírek szerint a Földközi-tenger, mely épenséggel Irán és Európa között fekszik.

FÖLDRŐL, VÍZBŐL – LEVEGŐBE!

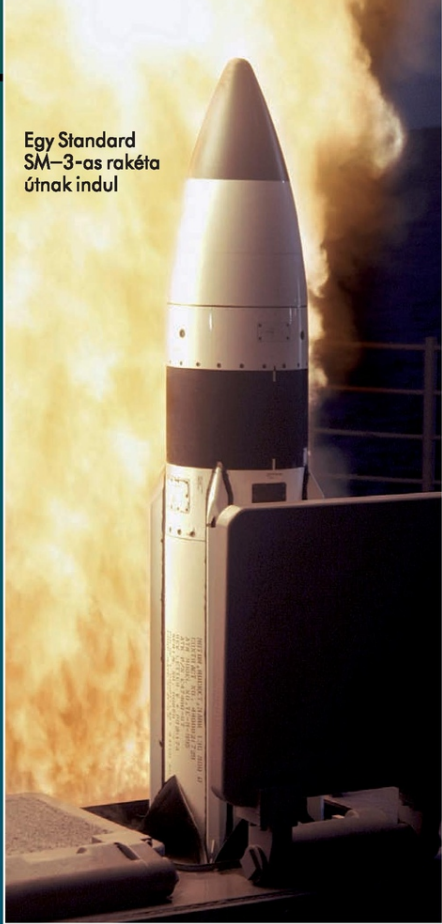
Az elképzelés alaposan megváltozott tehát: más rakéták, más radar, más célok kerültek előtérbe. 2009. szeptember 17-én jelentette be Barack Obama amerikai elnök, hogy a lengyel rakétákra és a cseh radarra épített rendszer helyett AEGIS felderítő és légvédelmi rendszerrel, illetve RIM-161 Standard SM-3 légvédelmi és rakétavédelmi rakétákkal ellátott, hadihajókra alapozott rendszert építenek ki. European Phased Adaptive

Approach (EPAA) néven. Ez azonban felépítésénél fogva nem alkalmas az elvetett, előző változat képességeinek kiváltására. A tengeri és szárazföldi SM-3-as rakétákat egészítik ki a már meglévő és telepített MIM-104F Patriot PAC-3-as rakéták, melyeket az Egyesült Államok mellett európai NATO-tagországok, így Németország, Hollandia, Lengyelország és Spanyolország is használ. Románia pedig 2010. február 4-én járult hozzá, hogy területére 2015-től földi telepítésű Standard SM-3-asok kerüljenek, kiegészítve a hadihajók fedélzetén lévő rendszereket. Spanyolország négy AEGIS-rendszerrel felszerelt amerikai hadihajó állomásoztatását vállalta Rota kikötőjében, míg Lengyelország és a már említett Románia földi telepítésű elhárító rakétákat fogad be területére.

CSIKI-CSUKI JÁTÉK

Az újabb, a tervek szerint a negyedik fázissal csupán 2020-ra teljesen kiépülő rendszer sem nyerte el Oroszország tetszését. A válaszlépések között szerepel mobil Iszkander bal-

Egy Standard SM-3-as rakéta útnak indul

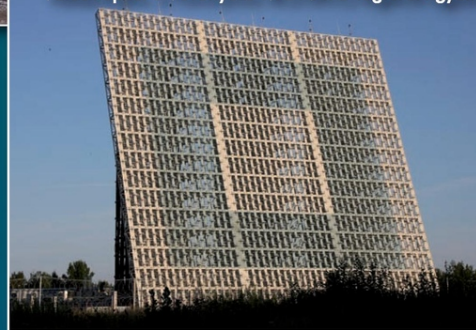
Patriot PAC-3: váltótipusra várva

Védekezés és támadás: orosz Sz-400 Triumf rakétavédelmi rendszer és mobil Topol-M ballisztikus rakéták

Válaszlépés: a Voronyezs-M a NATO légtérét figyeli

lisztikus rakétarendszerek átcsoportosításának terve az EU határához közeli területre, illetve a Lengyelország és a balti államok közé beékelődő, kalinyingrádi orosz enklávé területére. Ennél tovább mentek már a felderítő radarrendszerek kiépítésében: az első Voronyezs-M, nagy hatótávolságú felderítő radarrendszert a chicagói bejelentésre és az EPAA első fázisának befejezésére válaszul helyezték üzembe 2012. május 23-án, helyi idő szerint 05.15-kor. A nagyméretű, szintén a ballisztikus rakéták (és persze a repülőgépek) észlelésére és nyomon követésére alkalmas radarrendszert az irkutszki régióban lévő Uszolje-Szibirskoje mellett felépített bázison „élesítették be”. Egyelőre csak az első antenna működik, a második, ezt kiegészítő, másik irányba néző antenna építését már megkezdték. Ha ez is elkészül, akkor 240 fokos szögben fedik majd le a látómezőt, az Egyesült Államok nyugati partjától Indiáig figyelve a légtér – orosz adatok szerint, 6000 kilométeres felderítési hatótávolsággal. A Voronyezs-M egyben látja az eddig használt Dnyepz radarrendszert is. Voronyezs-M működik már a leningrádi régióban. Lektuszi település mellett, míg Voronyezs-DM dolgozik Krasznodar és a stratégiai fontosságú Ka-

linyingrád régiókban is. A NATO és Oroszország tárgyalásokat folytatott egy esetleges együttműködésről is, de míg az orosz vezetés a NATO és az orosz rakétavédelmi rendszerek közös felügyeletéhez és parancsokához ragaszkodott, addig az Egyesült Államok ezt elutasította. Az amerikai elképzelés két, párhuzamosan működő, információcserével összekötött rendszert tud csak elfogadni. Így most mindenki építi a saját rakétavédelmi rendszerét.

VETERÁN HAZAFIAK

Az orosz kardcsörtetés mellett, az európai államok és az Egyesült Államok közötti feszültségek is megnehezítik a rendszer teljes kiépítését és működtetését. A

Patriot PAC-3-as rakétavédelmi rakétákat csak átmeneti megoldásnak szánták, a főszerepbe a közös, európai-amerikai fejlesztésű, közepes hatótávolságú (MEADS) légvédelmi és rakétavédelmi rendszer kerülne majd. A fejlesztésekben az Egyesült Államok (azaz a Lockheed

Martin) mellett Németország (MBDA Deutschland GmbH) és Olaszország (MBDA Italia) vesz részt. A cél a Patriotok, valamint a még meglévő, öreg Nike Herculesek leváltása. A mobil MEADS alkalmas lenne a területvédelmi feladatok mellett, a haderő-összevonások és a támaszpontok védelmére is – ha sikerül a fejlesztést befejezni és a rendszert hadrendbe állítani. A fejlesztési költségek miatt most tört ki „nyílt veszekedés”, amelynek részeként Giampaolo Di Paola olasz védelmi miniszter nyilvánosan sürgette amerikai kollégáját, Leon Panettát, hogy továbbra is finanszírozzák a közös munkát. Az amerikai Szenátusban ugyanis több, a témában érintett bizottságban is elvetették azt a javaslatot, mely 400 millió dollárt irányzott elő a MEADS szükséges tesztprogramjaira.

Itt kell megjegyezni: a MEADS egyben az amerikai haderőnél hadrendben álló Patriot-ütegeket is felváltaná, tehát valóban közös érdekről van szó. Az európai vezetők szerint az esetleges egyoldalú amerikai kivonulás nem csupán a program létét veszélyeztetné, de súlyosan megerhelné a transzatlanti kapcsolatokat is.

MÚZEUMI HUNGARIKUM

**Különleges
emberek,
különleges
tettek**

**LEHET, HOGY VILÁG-
REKORD? 2005-BEN
MEGALKULT EGY ÚJ
KÉPESÉG A MAGYAR
HONVÉDSÉGBEN,
NÉGY ÉVEL KÉSŐBB
MŰVELŐI NEMZETKÖZI
SZINTEN OKTATTÁK, ÉS
A MŰVELETI TERÜLETEN
GYAKOROLTÁK A
„SZAKMÁT”, 2012-BEN
PEDIG LEGEMLÉKEZE-
TESEBB AKCIÓJUKAT
MÁR MÚZEUMI TÁRLAT
MUTATJA BE.**

A szélesebb „életút” az MH 34. Bercsényi László Különleges Művelői Zászlóalj: katonáinak professzionális felkészültségéről immár a budapesti Sziklakórház Múzeumban június 22-én megnyílt különleges művelői erők című kiállításon is meggyőződhetünk.

A második világháborúban, valamint az 1956-os forradalomban és szabadságharcban is kiemelkedő humanitárius szerepet betöltő Sziklakórházban nem csak gyógyították és ápolták a szemben álló felek sérültjeit, de menedéket is nyújtottak az üldözötteknek. A „tárlat” élethű figurákkal, eredeti eszközökkel és berendezésekkel mutatja be a vérzivataros évtizedek történéseit. A látogató testközelből tapasztalhatja meg az orvosok, nővérek helytállását – utóbbiak között nem egy grófnőt is találhatunk –, a katonák szenvedését, az ugyancsak a kórházban működött német vezetési pont mindennapjait. Az újdonság erejével tudatosulhat a publikumban az is, hogy e kórház objektuma később még évtizedekig működött „atombunkerként”.

Tatai Gábor, a múzeum igazgatója ezért is mondta megnyitójában, hogy a „különleges kiállítás” ötlete kézfekvő volt, hiszen a kórházban annak idején

A múzeumigazgató szavait megerősítette dr. Benkő Tibor vezéreredes, a Honvéd Vezérkar főnöke is, amikorról szólt, hogy valóban nagyon különleges képességekkel kell rendelkezniük a „Bercsényinél” szolgáló katonáknak, hiszen többéves tapasztalat: az erre a hivatásra késztetést és eltökéltséget érző jelentkezőknek is csupán tíz százaléka felel meg a roppant magas fizikai és pszichikai követelményeknek.

Akik viszont teljesítették a „csaknem teljesíthetetlen” – mondta a vezérkarifőnök –, azok a hadművelési területen

don akadályozták meg egy halálos sebet szerzett amerikai katona holttestének elhurcolását. A magyar különleges művelői katonák akciójának elismeréséül Michael Repass vezérőrnagy, az Egyesült Államok Európai Különleges Erőinek parancsnoka Magyarországra utazott, hogy itt adjon át nekik magas kitüntetést.

A Sziklakórház Múzeum mindemellett hű maradt hadtörténet-bemutató hagyományaihoz, így az új kiállításon a második világháborútól kezdve napjainkig mutatja be a különböző hadseregek „kommandósainak” legemlékezetesebb akcióit. Így többek között láthatjuk az ifjabb Horthy fiú – Otto Skorzeny, SS-Hauptsturmführer által vezetett – elrablásának egy momentumát, a francia idegenlégió második ejtőernyős ezredének akcióját, az angol SAS iraki ténykedését, valamint Osama bin Laden utolsó perceit is, mielőtt a Navy Seal katonái végeztek volna vele.

A kiállítás nagy teret szentel a magyar különleges művelői erők elődeinek, a mélyesgi felderítőeknek, az ejtőernyős katonáknak is, akiknek évtizedes tapasztalatait felhasználva hozták létre a mostani Bercsényi-zászlóaljat. Szinte hihetetlen, de a Sziklakórház szűk kazamatáiba be tudtak „passzírozni” egy Mi-2-es helikoptert is, amelynek segítségével bemutatják, hogy egy sérült ejtőernyőst miként láttak el és szállították kórházba. A kiállítás e részének létrehozásában Tatai Gáboréknak – a számtalan együttműködő, a Honvéd Vezérkar, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság, a különleges művelői zászlóalj mellett – nagy segítséget nyújtott a dr. Boda József rendőr dandártábornok (egykori „34-es”) által vezetett Magyar Ejtőernyősök Bajtársi Szövetsége is.

ténykedő orvosok, nővérek és a speciális erők katonái egyaránt különlegesen a maguk nemében: mindannyian hivatásuk önzetlen, elkötelezett és professzionális művelői. Sőt – tette hozzá –, a különleges erők katonáinak egyik fontos képessége, hogy társaiknak magas, „mentős szintű” elsősegélyt is tudnak adni, így szakmailag is kapcsolódnak civil elődeik ténykedéséhez.

végezt munkájukkal a szövetségesek legmagasabb elismerését is kivívják. A „különleges kiállítás” látható magyar rész azt mutatja be – mondta a vezéreredes –, hogy az afganisztáni hadművelési területen, a magyar különleges művelői csoport katonái miként mentették ki a tálibok által megtámadott amerikai társaikat a támadás visszaverésével, hogyan látták el a sérülteket, és milyen mó-

LÉLEKGONDOZÓK

A KŐBALTÁTÓL ELJUTOTTUNK AZ ŰRRAKÉTAIG, AM LELKI, SZELLEMI, ERKÖLCSI ÉLETÜNKET, ÉRZELMEINKET, KAPCSOLATAINK EMBERHEZ MÉLTÓ ÉRTÉSÉT ÉS GYAKORLÁSÁT ILLETŐEN, JÓCSKÁN VAN PÓTOLNI- ÉS TENNIVALÓNK A HADERŐBEN IS. MINDEZ NÉLKÜLÖZHETETLENNÉ TESZI A TÁBORI LELKÉSZI SZOLGÁLATOT, ANNAK KATOLIKUS, PROTESTÁNS ÉS ZSIDÓ SZOLGÁLATI ÁGÁT. SOROZATUNKBAN ELSŐKÉNT A KATOLIKUS SZOLGÁLATI ÁGRÓL OLVASHATNAK.

Spiritus renovat, azaz „a lélek megújít”. A Honvédelmi Minisztérium Tábori Lelkészi Szolgálat Katolikus Szolgálati Ág címerén is olvasható e jelmondat, ez látható a szolgálat papjainak katonai egyenruháján, a csapatkarjelzésén is. A lélek megtartó, megújító erejének jelentősége általában is igaz, de hatványozottan érvényes a katonai szolgálatot teljesítőkre, a honvédelmért munkálkodókra, akiknek különösen szükségük lehet lelki, erkölcsi, szellemi erőforrásokra, hitre, vagyis transzcendens kapcsolatra és kapcsolatra.

NEM CSAK KENYÉRREL ÉL AZ EMBER

Ez azért is kiváltepp fontos, mert nem csak anyagból vagyunk, s katonaként sem csak kenyérral él az ember. Mégis, erre kevesebb figyelmet fordítunk a kel-

leténél, jóllehet, mai világunk számtalan gondja-baja éppen a lelki, erkölcsi, szellemi hiányokból vagy épp helytelen felfogásukból, gyakorlásukból támad egészségünk, egységünk. Éppen ezért hirdette meg a katolikus egyház az idei évre az újraevangelizáció gondolatát, annak idején pedig boldog emlékeztető II. János Pál pápa a kreatív keresztségét. Ez utóbbi már a Római Birodalom bukása után is átsegítette Európát a korabeli világválságon. Ma sem kisebb feladat hárul ránk...

E megújulásért mindent megtesz a tábori lelkeszi szolgálat, mint a Honvédelmi Minisztérium háttérintézménye, s annak katolikus szolgálati ága nemkülönben. E szolgálatot még teljesebbé teszi a Katolikus Tábori Püspökség Baráti Köre, amely 2011. október 6-án alakult meg. Itt említem meg, hogy a katolikus szolgálati ág két egységből, a Ka-

Bíró László katolikus tábori püspök

MAGYAR HONVÉD

A HM Tábori Lelkeszi Szolgálata (1.)

tolikus Tábori Püspökségből és a Katolikus Tábori Lelkeszi Karból áll.

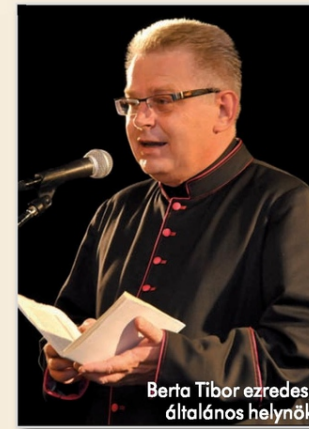
KÉT HIERARCHIÁBAN

Szolgálata szerint a tábori lelkeszi két hierarchiának is tagja. Az egyik az egyházi, mely az adott felekezet formájában, általánosan a püspöki, illetve kiemelt vezető vagy kisegítő lelkeszi, papi rangban jelenik meg. A másik, katonai hierarchiában pedig a szolgálati alá-, főlérendeltség a meghatározó. A lelkeszi szolgálat a honvédelmi miniszter közvetlen alárendeltségébe tartozik, felügyeletét a miniszter által átruházott jogkörben, a HM parlamenti államtitkára gyakorolja.

Ami a szolgálat papjainak katonai rendfokozatát illeti, a lelkeszi őrnagyi, a kiemelt lelkeszi alezredesi rendfokozatra jogosult. Az általános helynök, illetve

hivatalvezető rendfokozata ezredesi, a püspöké pedig tábornoki (dandártábornoki). Jelenleg a katolikus tábori püspök nem visel katonai rendfokozatot, egyházi tisztségén túl a Honvédelmi Minisztérium alkalmazottja. (A katolikus ágba összességében egy ezredesi, egy alezredesi, három őrnagyi, két századosi és két főhadnagy rendfokozatban levő pap szolgál.)

A püspökség állományában a tábori püspök, az általános helynök és a főtiszt (jelenleg nem lelkeszi beosztás), Budapestben szolgál, míg a lelkeszi kar tagjai a különböző helységeken és alakulatoknál (Debrecen, Budapest, Hód-

Berta Tibor ezredes, általános helynök

egyéni és közösségi lelki gondozására, az élet- és vallásismeret, valamint az erkölcsi értékek oktatására, a biblia- és imaórák, nemkülönben a szentmisék és istentiszteletek megtartására, a szentségek (keresztség, elsőáldozás, bérlemény, házasságkötés, betegek szentsége) kiszolgáltatására, más egyházi szertartások elvégzésére.

A szolgálati ág megalakulásától kezdve fontos feladatnak tekintik a katonák vallási szakirodalommal való ellátását is; így például speciális kalendáriumot jelentetnek meg a püspökség internetes weboldalán, de új katonai ima- és olvasókönyvet is készítek 2010-ben. Mindemellett külön említést érdemel, hogy a tábori lelkeszek munkájukkal segítik a katonai szervezetek parancsnokait is.

EGY NAGY (KATONA)CSALÁDBAN

A katolikus szolgálati ág lelkeszei részt vesznek a katonai rendezvényeken, a csapatünnepségeken, a megemlékezőseken, a zászlóátadásokon, a missziók búcsúztatásán és visszafogadásán, s imát, beszédet, áldást mondanak és felekezeti szertartást tartanak. Természetesen így zajlik ez a nagy vallási ünnepek is. A tábori lelkeszek tevékenyen vesznek részt a nyugállományú katonák szervezetei, a honvédséghez kapcsolódó intézmények, hagyományápoló szervezetek rendezvényein is.

A családokról való gondoskodás szép példájaként, a püspökség 2003-tól környezet- és természetvédelmi tábort szervez a katonaszülők gyermekeinek a Kis-Balaton melletti Zalaváron. De említetjük az évenkénti versmondó versenyeket, rajzpályázatokat, amelyek szintű a családok, a gyermekek lelki gazdagodását mozdítják elő. S e programok résztvevőiben megerősíthetik az érzést: „ekkeppen is egy nagy (katona)család tagjai vagyunk”.

Aprópó, család! Erre külön figyelmet szentel a katolikus szolgálati ág, annál is inkább, mivel Bíró László a Magyar Katolikus Püspöki Kar családreferens püspöke és a Magyar Katolikus Családegyesület elnöke is. Számára tehát természetes, hogy a család épségének megóvása küldetésük egyik pillére.

Hiszen hogy is szól a Szentírás? „Nem jó az embernek egyedül lennie. Alkotok neki segítőtársat, aki hozzá illő”. Bíró László hozzáteszi: a csak önmagáért va-

ló élet magányt, hiányt hoz. Mélyebb, tágabb összefüggéseket tekintve ezért a család, a gyermek védelme szent küldetés; a házasság nem magánügy, hanem közügy. A házasságra épülő család a társadalom közjára. Ennek okán, a Nemzeti Katonai Zarándoklatához kapcsolódóan, a püspökség Makkosmárián hat esztendeje, minden év szeptemberében családi napot tart. Ez év októberében pedig második alkalommal, ugyanott rendezik meg a Családerősítő Hétfévét.

KARD ÉS KERESZT EGYSÉGE

Nagy királyaink (Szent Istvántól Hunyadi Mátyásig), fejedelmek (Bethlen, Bocskai, Thököly, Rákóczi), kormányzóink (Hunyadi János, Szilágyi Mihály, Horthy Miklós) egyszerre voltak kiváló katonák és hittel álatatos isnehívők. Akárcsak Dobó István („A falak ereje nem a kőben, hanem a védők lelkében vagyon”), Balassi Bálint, a két Zrínyi Miklós, sőt Zrínyi Ilona, hogy a nők hőstetteiről sem feledkezzünk meg.

Mátyás király úgy fogalmazott, hogy a haza szolgálata egyben Isten szolgálata. Ugyanezt vallották, vállalták Krisztus felkent szolgálói, ha csatlakoztak a hadhoz. (Ez a középkorban kiváltképpen természetes volt.) A kard és kereszt egységének jegyében küzdött Kapisztrán János Hunyadi János oldalán, s ugyan-ezen szövetséget vállalta vált vértanúvá Apor Vilmos, Mindszenty József vagy Márton Áron. Mindszentynek – a „fehér mártírnak” – két fontos, 2012-ben is különös figyelmet érdemlő üzenete szól nekünk: a hűség és a helytállás.

A zarándoklatokról szólva, meg kell említenem, hogy a katolikus tábori püspökség, a hívó katonák csoportjai 1994 óta vesznek részt a Nemzetközi – májusi, lourdes-i – Katonai Zarándoklatokon. A püspökség 2002 óta tagja e zarándoklat előkészítő bizottságának, sőt, a magyar püspökség készítette elő az 50... jubileumi kegyes menetet.

„INTER ARMA CARITAS”

A szolgálati ág egyik lelkése ez idő szerint misszióban szolgál, két tagja pedig most készül föl határainkon túli küldetésére. Hazánk szövetségi elkötelezettségéből adódó missziós tábori lelkési szolgálat alapvető feladatai ugyanazok, mint az itthoniak, ám még fontosabbá válik, hogy a magyar katonáknak műveleti területen, távol a hazától, a csa-

lástól, a megszokott környezetből, különleges helyzetben kell helytállniuk. Az ő lelki állapotuk „minősége” rendkívül fontos a külszolgálat sikeressége szempontjából; elég csak a megfelelni akarásra, a „barátságatlan” közegre, a lehetséges veszélyekre s a megoldandó speciális feladatokra, netán a sebesülésre gondolunk. S valóban, ország-világ előtt kell bizonyítani a kontingenshez tartozó tábori lelkészeknek is: tábori körülmények közt, személyes, meghitt, bizalmi légkört kell kialakítaniuk a katonákkal, éppenséggel ezzel is segítve a közös szolgálat eredményességét, egyzersmind a katonákat személyesen érintő parancsnoki döntések meghozatalát.

Végül hadd osszunk meg az olvasóval egy különleges információt. Nevezetesen: a Mária Rádió és a Honvédelmi Minisztérium közötti együttműködési megállapodás értelmében – „Inter arma caritas” címmel – a rádió állandó rovatot és magazinműsort indít, a tábori lelkészek közreműködésével. Célja nemes: a katonák és a társadalom közötti híd szerepét kívánja betölteni a műsor, azaz az aktuális és történelmileg jeles eseményekről, kiemelkedő múltbéli és jelenlegi katonák személyiségekről, fegyvernemi védőszenetekről, katonaszervezetekről tájékoztat, követve a katonalelkész szolgálatának lényegét: „Fegyverek között a szeretet.”

Magyar katonák az idei, lourdes-i zarándoklaton

A BÉKE NÉMA KÖVETEI

Együtt haltak, együtt nyugszanak

A NÉMET HADISÍRGONDOZÓ NÉPI SZÖVETSÉG VILÁGSZERTE EDDIG TÖBB MINT 800 KATONAI TEMETŐT LÉTESÍTETT, EZEK KÖZÜL 16 TALÁLHATÓ HAZÁNKBAN. A LEGNAGYOBB MAGYARORSZÁGI SÍRKERTET 2002-BEN AVATTÁK FEL BUDAÖRSÖN. A 10 ÉVEL EZELŐTTI ESEMÉNY ALKALMÁBÓL NEMRÉG TARTOTT MEGEMLÉKEZÉSEN HENDE CSABA HONVÉDELMI MINISZTER ELMONDTA: HA MEGADJUK A VÉGTISZTESSÉGET MINDEN ELESETT KATONÁNAK, LÉTREJÖHET A BÉKE BENNÜNK IS, MERT A HŐSI HALOTTAK SÍRJAI A BÉKE KÖVETEI.

A Német Hadisírgondozó Népi Szövetséget (Volksbund) magánalapítványként hozták létre 1919-ben, s a működéséhez szükséges pénzt a kezdetektől fogva főként adományokból teremti elő. 2011-ben mintegy 42 millió euróból gazdálkodhatott, melyből nyolcmilliót adott a szövetségi állam, kimondottan azért, hogy felgyorsítsák a második világháborúban a keleti fronton elesett német katonák sírjainak felkutatását, a földi maradványok exhumálását, a gyűjtőtemetőket, békeparkok létesítését.

SZERBIA, A FEHÉR FOLT

A szervezet eddig hozzávetőleg 825 katonai temetőt létesített szerbe a világban; ezek gondozását is ők maguk végzik. Szimbolikus temetőjük csak egy van, Albániában, ahol a földrajzi viszonyok rendkívül megnehezítették a kutatást, így ott nem is kezdtek exhumálásba, inkább a fővárosban, Tiranában állítottak egy emlékművet, rajta az országban elesett mintegy 300 katonájuk nevével. A hadisírok védelméről szóló egyezményt – ami például a Volksbund számára is lehetővé teszi az adott országban folytatandó munkát – Németország gyakorlatilag az összes európai állammal megkötötte. Szerbiával és Belorussziával

azonban még nem sikerült megállapodásra jutni, bár az utóbbi területén – szöbéli egyezség alapján – végezhetnek exhumálásokat a német hadisírgondozók, a belorusz hadsereg közreműködésével. A szerb illetékesekkel ugyanakkor csak a tárgyalásokig jutottak el, ami egyben

5700, Lengyelországban 4100, Belorussziában pedig 6400 földi maradvány került elő. Magyarországon 77 német katona sírját tárták fel az elmúlt évben, a halottak nagy részét ráadásul sikerült azonosítani is – mondja Kovács Imre, a Német Hadisírgondozó Népi Szövetség magyarországi megbízottja, akitől megtudjuk azt is: a Volksbund nem szállítja haza az exhumált földi maradványokat, hanem az adott országban létesített gyűjtőtemetőben helyezi végső nyugalomra. Vagyis ott temetik el a katonákat, ahol a harcok során az életüket veszítették.

A VOLKSUND MAGYARORSZÁGON

A Német Hadisírgondozó Népi Szövetség – akkor még a Vöröskereszt segítségével – 1985-ben kezdte el keresni a házáknak területén a második világháborúban elesett német katonák sírjait. 1993. november 16-án aztán a két ország kormánya aláírta a hadisírok védelméről szóló egyezményt, ami lehetővé tette, hogy a Volksbund immár szervezeten keresztül fel és exhumálja a földi maradványokat. Egy néhány

fős szakemberekből (benne antropológussal, geológussal, illetve hadtörténeti ismeretekkel rendelkező személlyel) érkezett Magyarországra, s különböző korabeli nyilvántartások, dokumentumok felhasználásával, illetve a még élő szemtanúk iránymutatá-

sa alapján láttak neki a munkának, melynek során a temetőben elhantoltak sírjait megbontották, de csak abban az esetben, ha a helyi önkormányzat (esetleg magánszemély) nem tudta vállalni azok gondozását.

– A szervezett módon folytatott exhumálás hivatalosan 2002-ben, a budaörsi német–magyar katonai temető megnyitásával fejeződött be, ám a munka tovább folytatódott, a különböző (elsősorban lakossági) bejelentések nyomán végzett feltárásokkal. A 18 000–20 000 férőhelyes budaörsi sírkertben egyébként jelenleg közel 14 000 német és mintegy 600 magyar katona nyugszik, ami egyben azt is jelenti, hogy ma ez a legnagyobb katonai temető Magyarországon – jegyzi meg Kovács Imre.

De hogyan kerülnek a német hadisírgondozók pénzből létrehozott, általuk fenntartott temetőbe magyar katonasírok?

– Az államközi megállapodás értelmében, ha a németek az exhumálás során magyar katona földi maradványaira bukkannak, és az azonosítást követően a még élő leszármazottaknak

nincs ezzel ellentétes kívánságuk, a csontokat a németekkel közös sírkertbe temetik, mondván, ha együtt haltak, együtt is nyugodjanak – ad magyarázatot a Volksbund magyarországi megbízottja.

A második világháborúban hazánk területén hozzávetőleg 55 000 német katona vesztette életét, közülük körülbelül harmincötezernek ismert a nyughelye. Legtöbbjük a ma működő 16 magyarországi német katonai temető valamelyikében alussza örök álmát; e temetők egy része – például a debreceni vagy a bajnai – még a második világháború idején jött létre, a többségüket azonban az exhumálásokat követő újratemetések során alakították ki. Ezen kívül több mint 1400 magyarországi település temetőjében található német katonasír: akad, ahol csak egy, de például a jászberényi sírkertben több mint kétszáz.

KÖLTSÉGSÜKÖKENTŰ ELKÉPZELÉSEK

Az említett 16 magyarországi német katonai temető közül egyébként jelenleg hat működik befogadó temetőként: a budaörsi, a székesfehérvári, a vespéremi, a bőhőnyei, a nagykanizsai és a szombathelyi. A Volksbund elképzelése az, hogy idővel ezekben temeti át a másik tíz sírkertben nyugvó német katonákat. Mindezt elsősorban a költséghatékonyság indokolja – a fenntartás költsége egy sírhelyre visszacsúszva, a helyszíntől függően, 5 és 12 euró között mozog –, emellett egyszerűbbé válna a gondozás is. A tervek megvalósításának útjában azonban két komoly akadály áll. Ezek közül az egyik természetesen pénzügyi jellegű: egy temető áttelepítése ugyanis megközelítőleg tízszer akkora összeget emésztene fel, mint amennyit az adott sírkert gondozására egy évben költenek. Ráadásul felszámolni egy német ka-

tonatemetőt csak akkor lehet, ha az ott nyugvók hozzátartozói (pontosabban a még élő egyesek ági leszármazottak) beleegyeznek ebbe.

– Az exhumálások eredményeként folyamatosan nő a német katonasírok száma, ami növeli a kiadásokat, ugyanakkor évről-évre kisebb az a tömegbázis, amely a szövetség működéséhez szükséges anyagiakat biztosítja. Ennek látszólag ellentmond az, hogy a 2011-ben befolyt adományok az elmúlt évek legnagyobb bevételét jelentették. Ennek prózai oka volt: a Volksbund komoly vagyont örökölt azoktól, akik egykor a háborúban közvetlen hozzátartozójukat veszítették el, s miatt kiemelt figyelmet fordítottak a szövetség tevékenységére, nagyra értékelték azt. Elégedettségüket pedig azzal juttatták kifejezésre, hogy végrendeletükben a Volksbundot jelölték meg kedvezményezettnek – mutat rá Kovács Imre, aki beavat minket a Németország területén zajló hadisírgondozás részleteibe is. – A németországi katonasírok ápolása az önkormányzatok feladata, nem a szövetségé. Egyetlen kivétel azért akad: a Berlintonól délre, 35 kilométerre található Halbe második világháborús katonai temetője, a Waldfriedhof (Erdei Temető), amely Németország kettészakadásakor az NSZK-hoz került, tehát a szövetség (és az NSZK) szemszögéből nézve külföldön volt. A Volksbund aztán az újragrasszolás után sem adta át a közel 30 000 halott végső nyughelyéül szolgáló sírkert gondozását a településnek, már csak azért sem, mert a 2100 lakost számláló Halbe önkormányzata nem tudná előteremteni az ehhez szükséges összeget.

azt is jelenti, hogy ott semmiféle tevékenységet nem folytathat a Volksbund.

– Összesen 4,5 millió, az első és a második világháborúban elesett német katona végső nyughelye ismert, 2,5 millió katonát azonban még keresnek. A hadisírgondozó szövetség 2011-ben 46 333 német katonát exhumált: Oroszországban például közel 28 000. Ukrajnában

MAGYAR HONVÉD

MAGYAR HONVÉD

Hadisír a patak partján

Az ivano-frankivszki emlékpark helyén egykor két német-magyar katonai temető is működött, melyekben összesen hozzávetőleg 300 honfitársunkat hantolták el.

MÉLTÓ VÉGTISZTESSÉG

SZÁZAS NAGYSÁGRENDEN KERÜLHETNEK ELŐ HŐSI HALOTTAINK FÖLDI MARADVÁNYAI UKRAJNÁBAN ABBÓL A KÉT MÁSODIK VILÁGHÁBORÚS KATONAI TEMETŐBŐL, MELYEK FELTÁRÁSÁBA A MAGYAR HADISÍRGONDOZÓK IS BEKAPCSOLÓDTAK.

Németország és Oroszország után Ukrajna volt a harmadik állam, amellyel hazánk kétoldalú szerződést kötött a hadisírok védelméről; a dokumentumot 1996-ban írták alá, míg az Országgyűlés 1998-ban ratifikálta azt. A megállapodás rendkívüli jelentőséggel bír, hiszen például a ma részben Ukrajnához tartozó Galícia mind az első, mind a második világháborúban hadszíntér volt, s ott nagy számban estek el magyar katonák. Az egri 14. gyalogezred parancsnoka, Nickl Károly ezredes fel is jegyezte, hogy 1944 tavaszán–nyarán, Zsibrody környékén szinte ugyanazokban az állásokban harcolt, mint közel három évtizeddel korábban, az Osztrák–Magyar Monarchia haderejének részeként a térségbe vezényelt császári és királyi (ugyanacsak Egerben települt) 60. gyalogezred soraiban.

– Kevesen tudják, de az Északkeleti-Kárpátok előterében és a Kárpátokban

megközelítőleg annyi, vagyis mintegy 8000–10 000 magyar katona esett el, mint a Donnál a hídfőcsatákban. A hadműveletek 1944 tavaszán–nyarán zajlottak, tehát a magyarok viszonylag hosszabb ideig kitartottak, melyben nem kis szerepe volt a jól kiépített Árpád-vonalnak – jegyzi meg Maruzs Roland őrnagy, a HM Katonai Hagyományörző és Hadisírgondozó Osztály osztályvezető-helyettese.

A HELYIEK SEGÍTSÉGÉVEL

A történelmi előzmények ismeretében nem meglepő, hogy a magyar hadisírgondozók nagy figyelmet fordítanak Ukrajnára. A kárpátaljai Dercen településen már megkezdődött az ukrainai magyar központi katonai temető kialakítása, sajnos azonban a munkálatok korántsem haladnak zökkenőmentesen, részben a különböző adminisztratív ne-

hézségek, illetve a túlburjánzott bürokrácia miatt.

Mindazonáltal eredményekben nincs hiány: májusi szemléútján például a Maruzs Roland őrnagy vezette kis csapat – melynek az osztályvezető-helyettes mellett még Illésházi Péter kormánytisztviselő, Bíró Andor kormánytisztviselő és Zala-

bai Zsolt főtörzsőrmester volt a tagja – Delatyn település közelében exhumáltak egy magyar hősi halott földi maradványait.

– Lakossági bejelentés nyomán szereztünk tudomást a nyíregyházi születésű Dankó János honvéd sírjának holtilétéről. Róla a birtokunkban lévő veszteségi kartonja alapján tudtuk, hogy a 3. hegyivadász-zászlóalj állományaiba tartozott, s Delatyn mellett esett el 1944. április 13-án; halálát a feljegyzések szerint gránátalálat okozta. Eltemetésének helye viszont ismeretlen volt, legalábbis számunkra, Delatyn idősebb lakói ugyanis pontosan ismerték azt, a keresztet is ők állították a sírja fölé, a patak partjára. A víz azonban már veszélyeztette ezt a nyughelyet, így a helyiek megkeresték az ivano-frankivszki egyetem régészét, Igor Kocsin adjunktust, ukrainjai megbízottunkat, ő pedig értesített minket – emlékszik vissza az exhumálás előzményeire az őrnagy, akitől megtudjuk azt is: minden kétséget kizáróan Dankó János földi maradványai kerültek elő, a csontok mellett talált azonosági jegy (ismertebb nevén dögcédula) is ezt támasztja alá.

Nadvirna temetőjének második világháborús emlékműve: hasonlót terveznek állítani ott, ahol biztosított a magyar katonasírok háborúatlansága.

A magyar hadisírgondozók Ukrajnában egyébként egyelőre csak azokat a nyughelyeket bontják meg, amelyek veszélyben vannak. Ahol biztosított a sírok háborúatlansága (jellemzően templomkertekben, nagyobb temetőekben), nem kezdenek exhumálásba, inkább az adott helyszínen emlékművet emelnek, rajta az ott nyugvók neveivel.

– Zakrzewce polgármesterével már a konkrétumokról beszélünk megállapodni az emlékműállítás ügyében; a város templomának kertjében 59 magyar katona alusza örök álmát, míg a temetőben további hat. Nem titok, hogy nagy reményekkel fűzünk a tárgyaláshoz, hiszen az esetleges siker hivatkozási alap lenne a többi településsel folytatott megbeszélések során – osztja meg várakozásait magazinunkkal az osztályvezető-helyettes.

NÉMET KATONATEMETŐ MAGYAR PARCELLÁJA

Ukrajna területén a Német Hadisírgondozó Népi Szövetség is végez exhumálásokat, ráadásul júniusban épp Ivano-Frankivszk (korábbi nevén Sztaniszlav vagy Sztaniszlau) emlékparkjában dolgoztak, melynek helyén egykor hatalmas sírkert működött, benne két – a második világháború alatt létrehozott – német–magyar

katonai temetővel. Ezekben összesen hozzávetőleg 300 honfitársunkat hantolták el, köztük az egyik legmagasabb katonai elismeréssel, a Magyar Tiszti Arany Vitézségi Éremmel posztumusz kitüntetett Barankay József százados, aki egy akkor újonnan felállított csapatnem, a rohamtüzérség ikonikus személyisége volt. 1944. július 13-án esett el: egy bombatalálat végzett vele és két rádiósával. Halálát egyébként mintha előre megérezte volna: a galíciai frontra indulását megelőzően ugyanis azt mondta édesanyjának, hogy nem fog élni visszatérni a háborúból.

Az ivano-frankivszki emlékparkban zajló munkálatokat magyar részről Igor Kocsin adjunktus felügyelte, míg az előkerült földi maradványokat – az azonosítás után – Potelicsibe szállították. A közelmúltban ugyaneide került az a mintegy harminc, eddig az ivano-frankivszki katonai múzeumban őrzött exhumakoporsó, amelyek az Ukrajna területén 2009 óta kihantolt honfitársaink csontjait rejtik.

– Potelicsiben működik az Ukrajnában létesített öt német központi katonai temető közül az egyik. A Német Hadisírgondozó Népi Szövetség ugyanis – ellentétben például az amerikai partnerszervezettel – az exhumálás után nem szállítja haza halottjait, hanem az adott országban, központi temetőben hantolja el őket. A németekkel kötött megállapodás értelmében a potelicsi sírkertben egy magyar parcellát alakítottunk ki, ott lesznek újratemetve hősi halottaink – tekint előre Maruzs Roland őrnagy.

Delatyn mellett, lakossági bejelentés nyomán exhumálták az 1944-ben elesett Dankó János honvéd földi maradványait.

A veszprém-alsóvárosi temető hősi parcellája az eredeti állapotában...

...közvetlenül a rendbetétel előtt...

HAZAI ADÓSSÁGAINK

A hadisírgondozók az elmúlt hónapokban nemcsak Ukrajnában, hanem idehaza is rendkívül aktívak voltak. A magyar hősök napjára például a Farkasréti temető nyolc VK-parcellájában felújítottak összesen tizenegy sírt. Az avatási ceremónián a tábormoki klub elnöke, dr. Orosz Zoltán altábornagy, a vezérkari főnök helyettese mondott ünnepi beszédet.

– Sokáig rejtély övezte, hogy mit is takar valójában a VK-parcella kifejezés. Nos, volt katonai parcellát jelent, melyeket az 1990-es évek elejéig a hadsereg kezel, később azonban kikerült a fennhatóságunk alól. Szerencsére ebben az időszakban nem bolygatták, nem számolták fel az ott található sírokat, melyek közül most tizenegyet tettünk rendbe. Hét tiszt és egy tiszthelyettes végső nyughelye mellett megújult az 5. lovasadosztályt az első világháborúban írá-

...s felújítva.

nyító (1917-ben elhunyt) Apor Sámuel altábornagy, az 1944 márciusában meghalt Ginszkey Oszkár vezérőrnagy, illetve Makay István altábornagy sírja is, aki amúgy az 1. lovashadosztály parancsnokhelyettese volt, s 1944 nyarán a Pripjaty-mocsarak környékén aknára futott gépkocsijával – avat be a részletekbe az osztályvezető-helyettes.

A VK-parcellákban egyébként 70–80 hősi halott nyugszik. A HM Katonai Hagyományörző és Hadisírgondozó Osztály idővel mindegyikük sírját szeretné felújíttatni, s a hősök napján a mostani ünnepséghoz hasonló rendezvény keretében felavatni. Meg kell jegyeznünk ugyanakkor, hogy a temetkezési törvény január elsején életbe lépett módosítása értelmében a hadisírgondozók csak a hősi halottak sírjaihoz nyúlhatnak; hősi halottak számát az a katona is, aki a harctéren szerzett

betegség következtében hunyt el, mint például a már említett Apor és Ginszkey tábormokok. Amúgy a rendelkezési jog a hozzátartozókat, a Magyar Honvédség halottja esetében pedig a hadkiegészítő parancsnokságot illeti.

Még látványosabb eredményt hozott a másik munka, a veszprém-alsóvárosi temető 1927-ben átadott első világháborús hősi parcellájának rendbetétele. A felújítás 24 millió forintos összköltségéből ötmilliót a Honvédelmi Minisztérium, tizenkilencet pedig a veszprémi önkormányzat állt. A szakemberek mind a 350 nyughely esetén ugyanazt a sírjelet alkalmazták, a névtelen hőskönel pedig – angol mintát követve – az „Isten előtt nem ismeretlen” feliratot vészték a fejkőre. Magát a felújítást egyébként komoly szakmai munka előzte meg, hónapokat vett igénybe a pontos kataszter kialakítása: ennek során a szakemberek a bécsi hadilevéltár (Kriegsarchiv) vonatkozó dokumentumait vetették össze a Veszprém megyei levéltárban őrzött iratokkal, illetve a helyszíni felmérés dokumentációjával. A helyreállított parcellát szintén a magyar hősök napján avatták fel.

Ginszkey Oszkár vezérőrnagy nyughelye is megújult a Farkasréti temetőben.

BÚVÁRRÉGÉSZEK

Roncskutató katonák az Adrián

MÁSFÉL HÓNAPIG KÉSZÜLTEK ARRÁ A DEBRECENI HARCIBÚVÁROK, HOGY MINDJÁRT AZ ELSŐ EXTRA MÉLY MERÜLÉSÜK SZORÁN RÉSZT VEGYENEK AZ ADRIÁN, 1919. OKTÓBER 17-ÉN ELSÜLLYEDT S.M.S. KAISER FRANZ JOSEF I. CSATACIRKÁLÓ RONCSÁNAK RÉGÉSZETI DOKUMENTÁLÁSÁBAN.

Negyvenméteres mélységben dolgoznak az MH 5. Boeska István Lovászdandár 24. Bornemissza Gergely Felderítő-zászlóaljának harci búvárai. Miklós Bence zászlós, Molnár Zsolt törzsőrmester, Bíró Lajos őrmester és Hollós Péter szakaszvezető minden idegszállával koncentrálnak. Elvégre az Osztrák–Magyar Monarchia haditengerészetének egyik büszkesége, a FERENC JÓZSEF csatacirkáló végén pedig az expedíció civil tagjaival együtt gyakorló merüléseket, a felkészülés végnél pedig az expedíció civil tagjaival közösen, a Nyékládháza melletti bányató, helyenként húsz méter mély vízben. Ez utóbbi merülésekhez viszont már azt is meg kellett szervezni, hogy az ottlétünk idejére leállítsák a munkagépeket, a kavics kitermelését. A bányatóban egyébként a gyors merülést gyakoroltuk. A roncs körül ugyanis kiszámíthatatlan a tenger: A különböző irányú, erejű és sebességű áramlatok

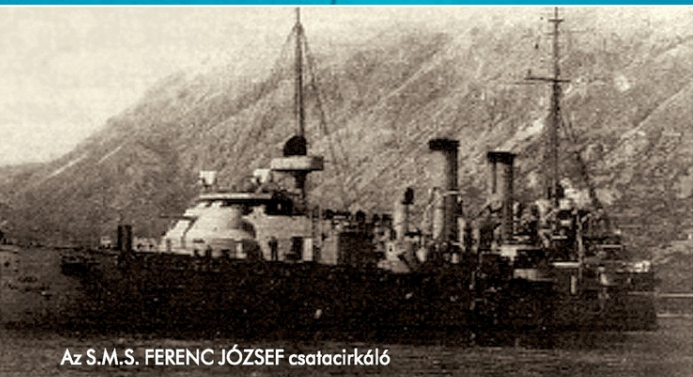
lós, a kutatásban részt vevő katonák parancsnoka:

– Másfél hónapig készültünk a feladat végrehajtására. Először a laktanya uszodájában, aztán a szentesi műszaki ezred búvárbázisának négy méteres medencéjében végeztünk gyakorló merüléseket, a felkészülés végén pedig az expedíció civil tagjaival közösen, a Nyékládháza melletti bányató, helyenként húsz méter mély vízben. Ez utóbbi merülésekhez viszont már azt is meg kellett szervezni, hogy az ottlétünk idejére leállítsák a munkagépeket, a kavics kitermelését. A bányatóban egyébként a gyors merülést gyakoroltuk. A roncs körül ugyanis kiszámíthatatlan a tenger: A különböző irányú, erejű és sebességű áramlatok

könnyedén elsodorhatják a búvárt; a gyors ereszkedéssel ezt „kivédhetjük”.

A magyar régészesegcsapat tagjai – köztük NATO-menetparancsossal a kezükben a katonák – május 25-én utaztak az Adriára. Alig négy napot töltöttek a tengeren, de a kutatási engedélyük is csak két napra szólt.

– Az első nap az előkészületekkel telt: GPS-koordináták alapján mentünk a helyszínre, radarral megkerestük a hajót, aztán két bójával megjelöltük a roncs helyét. Az egyiket a hajó orra, a másikat pedig a tatja mellé tettük le. Ezekre a bójákra egyébként a kutatás alkalmával is szükség volt, mivel a hozzájuk erősített köteleik mellett merültünk le és emelkedtünk fel a felszínre – folytatja a beszámólót Bence zászlós. – A roncs

Az S.M.S. FERENC JÓZSEF csatacirkáló

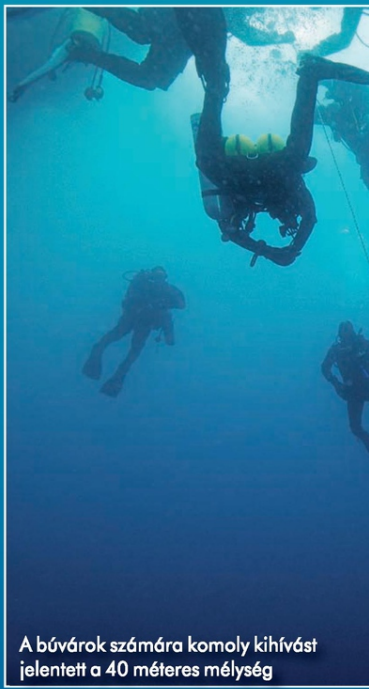
állapotát a következő két napon dokumentáltuk. Alapvető feladatunkként a régészek munkáját biztosítottuk, szükség esetén a víz alatt világítottunk, s emellett megfigyeléseket végeztünk, fényképeket és videofelvételeket is készítettünk.

A kutatócsoport tagjai a nagy mélység miatt naponta csak egyszer merülhettek a roncsoshoz. Nem volt szükségük meleg öltözetre, lent a víz hőmérséklete 14-16 Celsius-fok körüli volt, ez pedig épp a hidegvízi merülés határa.

A harci búvárok a felszerelésüket használták. Mint mondták: az öltözetünk, az úgynevezett nedves neoprén ruha, maga alá engedi a vizet, amit a búvár teste azután rövid idő alatt felmelegít. Tizenöt literes, sűrített levegős palackot használtunk, de volt egy hatliteres tartalékpalackunk is. Az ólomsúlyokkal együtt úgy

harminc kiló teher volt minden búváron. A merülés körülményei is szokatlanok voltak, hiszen otthon folyókban és tavakban merülnek, ahol az ember begyalogol a partról és szép lassan elhelyik a hullámok. Az Adrián viszont nem volt ilyen átmenet, rögtön a 40 méteres mélység volt alattuk, lent pedig a külső légnyomás ötszöröse nehezedett rájuk.

– A roncsot pár perc alatt elértük – „lapoz tovább” az adriai történetben Bence zászlós. – Egy-egy alkalommal azonban csak 15-20 percünk volt az állapotfelmérésre, mert a feljövétel több mint negyedórát tartott, s a felszínről hat és három méter mélyen, úgynevezett dekompressziós megállásokat kellett beiktatnunk, nehogy búvárbetegséget (vizketés, véralfutás, ízületi fájdalmak, roszullét, szédülés, hányinger, nehézlégzés, orrvérzés) kapjunk. Ezek a tü-

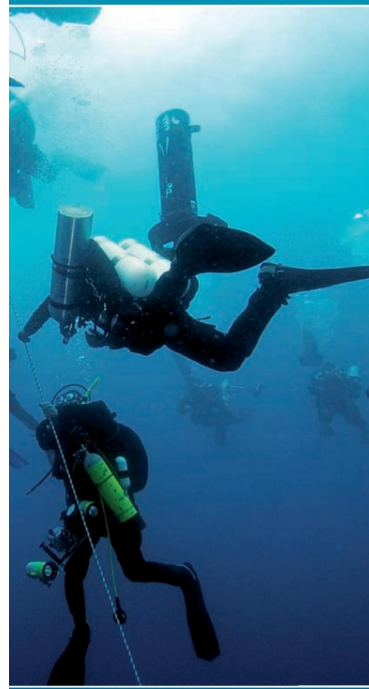

A búvárok számára komoly kihívást jelentett a 40 méteres mélység

A BÚVÁRBETEGSÉG HALÁLLAL IS VÉGZŐDHET

A nyomásváltozás következtében, buborék formájában szabadul fel a nitrogén a vérben. Felfelé jövet azért kell dekompressziós megállásokat tartani, hogy ezek a buborékok szép lassan felszívódhassanak a szervezetben – tudtuk meg prof. dr. Grósz Andor orvos dandártábornoktól, az MH Honvédkórház Kecskeméti Repülőorvosi Alkalmasságvizsgáló és Kutatóintézet parancsnokától. A búvárbetegséget – amely akár elzáró figyelmeztető jelek nélkül is kialakulhat – az enyhe bőrtünetektől a halálig terjedő, változatos tünetegyüttes jellemzi. Leggyakoribb jelenség az ízületekben, a csontvégekben, a hajszálerekben kiváló nitrogénbuborékok okozta helyi keringési zavar és gyulladás, a csípő-, a térd- és a könyökízületek elviselhetetlen fájdalma. Abban az esetben, ha a buborékok a tüdő ereibe sodródnak, kisvérkőri, tüdőembóliához hasonló keringészavart okozhatnak. Ez fájdalommal, fulladással, légszomjjal, a keringés összeomlásával is járhat. A gerincevelőben és az agy különböző részeiben elakadó buborékok például bénulási tüneteket válthatnak ki. Hosszabb távon ismétlődő buborékkiválás pedig memóriazavart, szellemi teljesítménycsökkenést okozhat, végső soron akár halállal is végződhet.

A természet már birtokba vette a csatacirkáló roncsait

netek akár több órával a merülés után is jelentkezhetnek, ezért a feladat végrehajtását követően is együtt maradt a csapat, hogy tudjunk segíteni, ha valaki bajban van. Szerencsére egyikünk sem lett „búvárbeteg”. Ez az összetartás egyébként arra is jó volt, hogy kiértékeljük az elvégzett munkát és megbeszéljük a következő nap feladatait. Közben pedig szinte öntöttük magunkba a vizet – a tenger mélyén nagyon kiszárad az ember! A

sűrített levegőt ugyanis kétszáz bár nyomással töltik a palackokba, ennek következtében viszont a „levegőnk” elveszti minden nedvességtartalmát.

A kutatócsapat tagjai az expedíció negyedik napján már csak „leköszönés” végett merültek le a Monarchia egykori büszkeségéhez, amely immár tengeri élőlények lakhelyéül szolgál, s minden alkatrészét benőték a növények, a koralltelepek...

A magyar túszerész-búvárok 2008 októberében 73 méteres mélységben az S.M.S. SZENT ISTVÁN csatahajónál is elhelyezték az emlékezés tábláját

HM Térképészeti Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

A társaság székhelye: 1024 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 7-9.
Cégbizjegyzékszám: 01-09-920203
Adószám: 20972127-2-51

adatok eFt-ban

	2011. évi egyszerűsített éves beszámoló „A” eredménykimutatása összköltséghajrással	Bázis év 2010.12.31	tárgy év 2011.12.31
I.	Értékesítés nettó árbevétele	141 096	127 656
II.	Aktívált saját teljesítmények értéke	-31 151	7 216
III.	Egyéb bevételek	1 100 778	1 287 232
IV.	Anyagjellegű ráfordítások	616 797	329 190
V.	Személyi jellegű ráfordítások	699 882	751 552
VI.	Értéksökkenési leírás	164 878	129 946
VII.	Egyéb ráfordítások	37 140	172 049
A.	ÜZEMI (ÜZLETI) TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE	-307 974	39 367
VIII.	Pénzügyi műveletek bevételei	4 400	10 026
IX.	Pénzügyi műveletek ráfordításai	267	256
B.	PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE	4 133	9 770
C.	SZOKÁSOS VÁLLALKOZÁSI EREDMÉNY	-303 841	49 137
X.	Rendkívüli bevételek	0	0
XI.	Rendkívüli ráfordítások	0	0
D.	RENKÍVÜLI EREDMÉNY	0	0
E.	ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY	-303 841	49 137
XII.	Adófizetési kötelezettség	0	3 468
F.	ADÓZOTT EREDMÉNY	-303 841	45 669
G.	MÉRLEG SZERINTI EREDMÉNY	-303 841	45 669

Köszönet minden eljátszott magyar himnuszért!
[4.]

A 2012-es londoni nyári olimpia aranyérme

Borkai Zsolt 10 pontos szülői gyakorlata

KATONAOLIMPIKONOK

A sorozat előző részében nem említettem, hogy a Szovjetunió afganisztáni bevonulása miatt a nyugati országok bojkottálták a moszkvai olimpiát. Ami a politikai kizárásokat illeti, az 1956-os melbourne-i olimpia volt az első, amikor Hollandia, Spanyolország és Svájc a magyar forradalom szovjetek általi vérbefojtása miatt utasította el a részvételt, míg Kambodzsa, Egyiptom, Irak és Libanon a szuezi válság okán nem küldött versenyzőket Ausztráliába, illetve Stockholmba.

OLIMPIA HELYETT – „BARÁTSÁG”

Ezt követően is érték hasonló incidensek az olimpiai eszmét, mígnem bekövetkeztek az 1980-as események. A moszkvai játékokon való részvételtől 65 állam zárkózott el. A következő, 1984-ben, Los Angelesben megrendezett nyári olimpián – Moszkvából kapott utasítás alapján, „viszonzásképp” – a szocialista táborba tartozó országok, köztük Magyarország sportolói nem vettek részt. Ezzel megfosztották több,

A LONDONI NYÁRI OLIMPIÁN 2012. JÚLIUS 27. ÉS AUGUSZTUS 12. KÖZÖTT MÉRIK ÖSSZE KÉPESSÉGEIKET A VILÁG LEGJOBB SPORTOLÓI, KÖZTÜK A MAGYAR CSAPAT KIVÁLÓSÁGA, A DISZKOSZVETŐ KÖVÁGÓ ZOLTÁN SZÁZADOS. SOROZATUNK BEFEJEZŐ RÉSZÉBEN A KATONASPORTOLÓK EMLÉKÉNEK ÁPOLÁSÁRÓL, VALAMINT AZ 1980-AS MOSZKVAI JÁTÉKOKTÓL NAPJAINKIG TÖRTÉNEKTRŐL OLVASHATNAK RÉSZLETEKET.

olimpiai bajnokságra és éremszerzésre is esélyes sportolóinkat a bizonyítás lehetőségétől. Hadd tegyem hozzá: a diktátumnak Jugoszlávia és Románia nem tett eleget.

A távolmaradó szocialista országok versenyzőinek „olimpia helyett” – 1984. július 2. és szeptember 16. között – húsz sportágban, különböző helyszíneken, úgynevezett „Barátság” versenyeket rendeztek. A csehszlovákiai Olomoucban, az augusztusi tornaversenyen Borkai Zsolt alezredes nyújtón a 3., lólengésben és az összetett csapat tagjaként a 4. helyen végzett. A bojkott miatt az ezeken a versenyeken való részvétel hivatalosan az olimpiai szerepléssel egyenértékűnek számít.

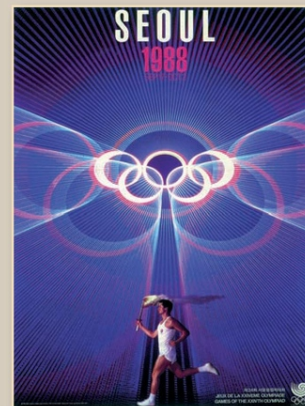
KATONAFUTÓK BARCELONÁBAN

1992-ben, Barcelonában nem versenyzett katonaoлимпikon, de a helyszínen mégis szép számmal voltak katonasportolók. A Magyar Honvédség 3x7 fős futóváltója, a futást biztosító kísérőkel együtt június 14-én, Fűr Lajos honvédelmi miniszter búcsúztatója után vá-

gott neki az olimpia helyszínéig tartó 2 és félezer kilométeres, hazánkkal együtt hét országot érintő távnak. Július 23-án értek Barcelonába, s nemes vállalkásuknak eleget téve, az őket fogadó magyar küldöttségnek átadták az olimpikonoknak ezúton is sikereket kívánó Göncz Árpád köztársasági elnök levelét.

(Tóth László felvétele Barcelonában készült.)

A „SÉRÜLT VÁNDOR”

A térségbeli válság miatt a következő olimpia helyszíne, a dél-koreai Szöul is megosztotta a két világrendszer országait. De végül minden sportolót megnyugtatt a magyar vezetés döntése: részt veszünk az 1988-as olimpián.

Szöulban két hivatásos katona képviselte a színeinket. Borkai Zsolt alezredes lólengésben, Martinek János őrnagy az öttusa egyéni és csapat számában is olimpiai bajnokságot nyert. Borkai Zsolt tagja volt az összetettben 6. helyezést elért tornacsapatnak is, míg összetett egyéniben helyzetlenül végzett.

Azt talán kevesen tudják, hogy Borkai Zsolt a csapatverseny során bokasérülést szenvedett, egy csontszilánkja levált, de a csapat jó helyezése érdekében folytatta a versenyzést. A lólengés fináléjában is sérülten versenyzett, de a maximális 10 pontjával aranyérmet szerzett. Ez a nem mindennapi teljesítmény ihlette meg Pálfalvi Gábor győri újságíró: „Sérült vándor” címmel könyvet írt a kiváló sportemberről, aki időközben Győr Megyei Jógó Város polgármestere, országgyűlési képviselő, majd a Magyar Olimpiai Bizottság elnöke lett. A magyar csapat Szöulban végül 11 arany-, 6 ezüst- és 6 bronzérmel nyert, amellyel az éremtáblázat 6. helyén végzett.

LÉTSZÁMTAN

1904 után az 1992-es, barcelonai nyári játékokon fordult elő újra, hogy az indulók között nem volt hivatásos katona. Itt megjegyzendő, hogy Martinek János ör-

nagy az utolsó pillanatban, arcüreggyulladás miatt maradt ki a csapatból, helyette kapott lehetőséget öttusázásban Kálnoki-Kis Attila.

1996-ban, Atlantában ismét örülhetünk egy hivatásos katona sikerének: Martinek János őrnagy az öttusa egyéniben bronzérmel szerzett. Az öttusázók közül ő az egyetlen, aki a régi ötnapos, majd az új egynapos versenyben is olimpiai dobogón állt. A záróünnepségen személynében hivatásos katona vitte a magyar csapat zászlaját. Martinek János jelenleg a Zuglói Sportközpont igazgatója, a Magyar Diáksport Szövetség alelnöke.

A következő három nyári olimpia hírei is egy hivatásos katonaoлимпikonról, a diszkoszvető Kővágó Zoltán századosról szólnak, aki 2000-ben, Sydneyben, érvényes kísérlet hiányában helyzetlenül végzett. 2004-ben, Athénban viszont ezüstérmel szerzett, míg 2008-ban, Pekingben, 21. lett. A Szolnoki Honvéd SE versenyzője, az MH 86. Szolnok Helikopterbázis testnevelő tisztje még tavaly, Párizsban szerezte meg olimpiai kvótáját, s idén májusban, a Budapesti Honvéd versenyét a világ idei legjobbjával, 68,21-gyel nyerte meg.

Az iméntiekből kitűnik: 1976-ot, majd 1980-at követően a katonaoлимпikonok száma igencsak csökkent. Bizakodásra ismét az adhat okot, hogy a Honvédelmi Minisztérium és a Budapesti Honvéd Sportegyesület között 2010-ben létrejött megállapodás értelmében, a hivatásos katonai pálya iránt is érdeklődő élsportolók

Martinek János két arany Szöulban

Kövágó Zoltán,
az athéni ezüstérmes

közül hárman – Tóth Adrienn és Marosi Ádám öttusázók, valamint Mészáros Anett eselgáncsozó – már szerződéses katonaként vehetnek részt a londoni olimpián.

TISZTELGŐ EMLÉKEZÉS

Végül pedig engedje meg a kedves olvasó, hogy egy, sokak által támogatott törekvéstről is számot adjak. A Magyar Olimpiai Akadémia Tanácsának, illetve a Magyar Olimpiai Bizottság Emlék-és Hagyományörző Bizottságának tagjaként, de katonaként is fontosnak tartom a kimagasló érdemeket elért kato-

Manno Miliades
huszár százados, sportfenomén
sírhelye a Fiumei úti temetőben.

naolimpikonok emlékének őrzését. Nagy örömünkre, a Honvédelmi Minisztérium támogatásával, a Zrínyi Kiadó gondozásában, idén áprilisban napvilágot látott a szerzőtársammal, Klész László nyugállományú ezredessel közösen írt, „Katonaoimpikonok” című könyvünk. E kötetben az érdeklődők számos példaképünkről olvashatnak. Puskás Ferenc dandártábornokról, kinek emlékét a világ több pontján szobor, iskola, emléktábla, könyv, bélyeg, utca, tér, labdarúgóterem, festmény, sőt sportegyesület őrzi. Iskola vette fel Kovács Pál dandártábornok nevét Budapesten, Bozsik József ezredesét Komáromban, sportcsarnok Pézsa Tibor ezredesét Esztergomban, Takács Károly alezredesét a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen (a jogelőd katonai felsőoktatási intézmény Hungária körúti kampuszán), Budapesten. Stadion viseli Budai II. László alezredes nevét Rákospalotán, vívócsarnokot neveztek el Bartha Rezső őrnagyról a venezuelai Caracasban, elismerve a vívás ottani meghonosításában játszott szerepét és a katonai akadémián kifejtett tevékenységét. Több központi emlékhelyen, illetve emlékművön is megtalálható a legeredményesebb sportolóink neve, így a Farkasréti temetőben, az Olimpiák téren, a Testnevelési Egyetem aulájában, a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum udvarán, a Puskás Ferenc Stadionban lévő MLSZ-emlékművön. Sikerült fellelnem elhunyt katonaoimpikonjaink sírhelyét; valamennyiről fénykép s rövid ismertető készül...

Farkas Györgyi, a Pekingben már versenyzett hétrőbázó, 1985-ben született. A BHSE atlétája az olimpiai részvételhez szükséges B szintet tavaly kétszer is túlteljesítette.

Hárai Balázs, junior világbajnok, kétszeres magyar bajnok vízilabdázó 1987-ben született. A válogatott erőssége a center posztot „bérlete ki” magának.

Imre Géza, olimpiai ezüst- és bronzérmes párbajtőröző, 1975-ben született. A BHSE válogatott sportolója úttal negyedik olimpiájára készül.

SIKERRE HANGOLVA

A Budapesti Honvéd sportolói eddig 59 olimpiai aranyérmeket nyertek. Molnár Imre, az egyesület ügyvezető elnöke elmondta: a BHSE olimpijonjainak eredményei alapján minden esély megvan a legfényesebb érme számának gyarapítására is. A londoni magyar csapatban hét sportágot képviselő honvédosok sikereinek megalapozásához az edzők és segítők is mindent megtettek.

Imre, alkalmi honvédos olimpiai tablónk...

Kovács Katalin, a „Kajakkirálynő”, 1976-ban született. A Domino-Honvéd kétszeres olimpiai bajnoka minden idők legeredményesebb női kajakozója a világon.

Kozák Danuta, a Domino-Honvéd válogatottja, 1987-ben született. A pekingi ezüstérmes sportoló a K-2-es és a K-4-es magyar hajó tagjaként nyert már két vb-aranyat, egyéniben pedig egy aranyat.

Marosi Ádám, az egyéniben, csapatban és váltóban is világbajnoki aranyérmes öttusázó 1984-ben született. Háromszor nyerte el „Az év magyar öttusázója” címet.

Mészáros Anett eselgáncsozó 1987-ben született. A 70 kilogrammosok súlycsoportjában eddig két vb-ezüstöt és két Eb-bronzot gyűjtött be.

Pováczay Eszter, a BHSE úszó kiválósága 1990-ben született. Az olimpiai részvételhez szükséges szintet „megúszó” versenyző a gyetesváltó tagjaként áll majd rajtkőre.

Szabó Gabriella, ezüstérmes olimpijon 1986-ban született. A négyszeres vb-aranyérmes, ötszörös Eb-aranyérmes sportoló a londoni női kajaknégyes tagja.

Szívós Márton, ötszörös magyar bajnok vízilabdázó, 1981-ben született. A sikeres jobbkézes szélső bármilyen posztban bevethető Londonban is.

Tóth Adrienn öttusázó 1990-ben született. Egyéniben és csapatban több világversenyen állhatott a dobogó legmagasabb fokán. A női váltóval tavaly világbajnok lett.

ÖNKÉNTES NYUGDÍJPÉNZTÁR

A „HONVÉD” NYUGDÍJPÉNZTÁRBAN A VÉGÉHEZ KÖZELEDIK A MAGÁNPNÉNZTÁRI ÁGAZAT KIVEZETÉSE, MEGSZÜNTETÉSE, MELYRŐL A TAGOK KÜLDÖTT-KÖZGYŰLÉSE DÖNTÖTT. A FOLYAMAT ŐSZRE PÉNZÜGYILEG ÉS JOGILAG IS LEZÁRUL: A TISZTÁN ÖNKÉNTES PÉNZTÁRI MODELL KIALAKÍTÁSA RENDEZETT KERETEK KÖZÖTT BEFEJEZŐDIK. E TÉMÁKRÓL PÓDA JENŐ ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓT KÉRDEZTÜK.

A „HONVÉD” Nyugdíjpénztár esetében is felvetődik a kérdés: a magánágazat megrázkódtatásai bizalomvesztést okoztak-e az önkéntes ágazatban is?

– Igen. De nem csak kizárólag nálunk, hanem az egész országban. Ennek az oka az lehet, hogy sokan még ma sem látják tisztán a magánpénztár és az önkéntes pénztár közötti különbséget. A magánpénztárak esetében a tag adózatlan jövedelméből fizetendő nyugdíjjárulékanak egy részét a társadalombiztosítás helyett a választott magánpénztár kapta és kezelte. Az önkéntes pénztárakba – az öngondoskodás keretében – viszont a tag az adózott jövedelme terhére teljes rendszeres befizetést (tipikusan jövedelme 1%-át vagy egy meghatározott fix összegű tagdíjat), ami munkáltatói támogatással is kiegészülhet. A magánpénztárbeli kötelező befizetés esetén ezért a pénz klasszikus ér-

telemben (a felette való szabad rendelkezés korlátai miatt) nem a tag pénze volt, míg az önkéntes pénztár esetében nagyon is sajátként lehet számítani az adózott jövedelemből, saját akaratból befizetett forintokra. Ez abból is látszik, hogy például az önkéntes pénztárból 10 év felhalmozási idő után az összegyűjtött pénz vagy a megtakarítások hozama felvehető, sőt, tagi kölcsön igénybe vételére van lehetőség, illetve harmadik személy (tipikusan bank) elfogadja a tag vagyont kölcsönfedeztként, míg magánpénztári megtakarításnál ilyen kérdések fel sem merülhetnek. Az önkéntes pénztárak (ellentétben a magánpénztárakkal) nem állnak közvetlen kapcsolatban a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszerrel, így a pénztárakban összegyűjtött – névre szóló vagyont, mint speciális magántulajdon – alkotmányos védelem alatt áll, és állni fog a jövőben is. Az önkéntes pénztári

rendszer az öngondoskodás keretébe tartozik, nem része a kötelező járulékfizetési rendszernek, a „HONVÉD” Önkéntes Nyugdíjpénztárban összegyűjtött pénz biztonságban van.

Póda Jenő

A múlt is, a jövő is

– A nemrég megtartott küldött-közgyűlésen a beszámolóból kiderült, hogy csökkent a vagyon és a taglétszám, hullámzóak, de inkább rosszabbak voltak a hozameredmények. Mindez csupán a gazdasági válságnak, a magánpénztárakat érintő változásoknak tudható be?

– Sokan elhihték, hogy a világgazdaság, ha kisebb ingadozásokkal is, de folyamatosan nőni fog. 2008 drámai tanulsága: a tendencia épp ellenkezőleg alakult. A brutális világgazdasági válság a befektetések hozamát elvitte, sőt, drasztikusn leértékelt azokat. Ha tehát a magánpénztárak ezekben az években teljesítenek nyugdíjki fizetéseket, akkor a tagokat azonnal 30-40 százalékos veszteség érte volna. Szerencsére, erre nem került sor...

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer komoly dolog: egy nyugdíjpénztár az idős kori megélhetésre félretett pénzek biztonságos kezelésére és gyarapítására hivatott, nem pedig a tőzsei spekulációkra. A magánpénztárak (a kötelezőség okán lényegében a társadalombiztosítás részeként) még a jogszerű és korrekt működés mellett is nagyon kockázatos intézmények voltak.

Az önkéntes pénztárak létjogosultságában viszont annál inkább hiszek. A stabil társadalombiztosítás mellett természetesen mindenkinek szíve joga (és magáért, családjáért érzett felelőssége), hogy az öngondoskodás keretében egyéb

önkéntes nyugdíj célú megtakarításai is legyenek. Erre a legjobb és legolcsóbb – de mégis professzionális vagyongazdálkodást biztosító – formát az önkéntes nyugdíjpénztárak jelentik.

– A „HONVÉD” önkéntes ágában is csökkent a vagyon és a taglétszám. Ráadásul a sajtó rendre beszámol az egyes pénztáraknál fellelt szabálytalanságokról, vizsgálatok, feljelentések követik egymást, több esetben már alapos gyanú okán a nyomozást is elrendelték.

– Számos oka van a csökkenésnek, a magánpénztári ágazat kivezetése csak az egyik ezek közül. Akár tetszik, akár nem, a körülményekre és az elmúlt évek fejleményeire is tekintettel kell lenni. Magyarország, az önkormányzatok, a családok fuldokolnak az adósságban, a gazdaság lassul, az adósságszolgálat megnyomorított. Ráadásul az adósság jelentős része nem a nemzeti valutában, a forintban, hanem idegen pénznemben keletkezett, ami – mint azt tapasztaljuk – az árfolyamkockázat miatt különösen veszélyes. A pár évvel ezelőtti világválság után az Európai Unió és az euróövezet legnagyobb krízisét éli át, még nem látni a folyamat végét. Ilyen peremfeltételek mellett találgat az évközi tőkepiaci hullámzások összességében azt eredményezték, hogy a pénztári szektor számára a korábbinál jóval gyengébb jövedelmezőség elérésére nyílt lehetőség. A 2011. évi gazdálkodásban összességében a kedvezőtlen tendenciák domináltak, különösen a hozamteljesítmények, illetve a taglétszám tekintetében. Ugyanakkor persze látni kell, hogy a magánpénztárak körüli hibák, szabálytalanságok feltárása – okkal vagy ok nélkül – jelentős bizalomcsökkenést eredményezett az önkéntes pénztári oldalon is. De külön hangsúlyoznom kell, hogy a „HONVÉD” Nyugdíjpénztárnál lefolytatott vizsgálatok során lényegében nem találtak szabálytalanságokat, visszaéléseket pedig egyáltalán nem. Úgy sem, hogy az elmúlt időszakot a saját ellenőrzőbizottságunkon és könyvvizsgálóinkon túl, különösen alaposan vizsgálta a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal és a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete is. Az eredmények mind jogi, mind szakmai téren igazolták, hogy a „HONVÉD”-nál a jó gazda gondossággal kezelték és kezelik a tagság vagyont. Ez tehát nem csak azt jelenti, hogy a működés megfelelt a jogszabályi előírásoknak, hanem azt is, hogy a

tagság vagyont eredményesen forgatták. Ezért köszönet illeti a pénztár előző évekbeli vezetését.

– A tavalyi évről szóló igazgatótanács beszámolóban volt bizakodásra okot adó fejezete is, mint például az, amelyik az önkéntes ág működését elemzte.

– Ciklikus, azaz felváltva jobb és gyengébb jövedelmezőség határozta be a 2011-es hozameredményeinket. Mindemmel a pozícióinkat megtartottuk, az önkéntes ágazatban – a választható portfóliót bevezetett pénztárak között – továbbra is az erős középmezőny elején helyezkedünk el. Az önkéntes ágazat működési eredménye jelentősen meghaladta a terveket. A pénztár jövedelmi helyzetét leginkább meghatározó ön-

Fodor Lajos

kéntes pénztári tagdíjbevételek terve az elvárásoknál jobban teljesült, bár az egyéni és a munkáltatói befizetések összetételét tekintve, az utóbbi részaránya érzékelhetően tovább csökkent.

– Melyek a legfontosabb feladatok? Bizonyára van még elég tennivaló a magánágazat megszűntetésével kapcsolatban is. De talán most az a legfontosabb kérdés, hogy miként lehet a „HONVÉD” ismét büszke és erős nyugdíjpénztár?

– Tizennyolc évvel ezelőtt a szervezet önkéntes pénztárként jött létre. A fő feladat most az, hogy visszatérjünk az egypénztáros modellre. Nyilván a kezdeti évek csak a lelkesedés és az önszerveződés tekintetében jelentik a példát, a „visszatérésnek” magasabb szinten kell megtörténnie. Közel negyvenezer pénztártagunk van, a vagyon mintegy 34 milliárd forint, erről a szintről kell tovább fejlődünk. Magyarán, mindent meg kell tennünk annak érdekében, hogy a magánágazat megszűnését követően, egységes és fejlődő önkéntes pénztárral

Hende Csaba honvédelmi miniszter a „HONVÉD” Nyugdíjpénztárnál

folytassuk a tevékenységünket. Fontos cél 2012-ben az is, hogy megőrizzük a vagyonkezelési eredményeket, és minél jobb pozitív hozamokat érjünk el valamennyi portfólióban. E téren fontos előrelépést kívánunk tenni az állampapírok saját vagyonkezelésbe vonása révén. Továbbra is alacsonyan tartjuk a költségeket, erősen takarékoskodunk, ennek jegyében több, korábban „kiszervezett” tevékenységet, kimondotan a spórolás okán, „visszaszervezünk”. Érzékletes példaként említem, hogy a törvény a vagyonkezelési díjat 0,8 százalékban ismeri el (maximalizálja), pénztárunknál ez a 0,5%-ot sem éri el. Úgyisztén készenlétben kell lennünk arra az esetre is, ha az év során az önkéntes pénztári szektorral kapcsolatban várható új intézkedések, jogszabályok megszületnek, hiszen rugalmasan kell alkalmazkodnunk a változó környezethez.

– Ön röviddel hivatalba lépését követően meghívta a pénztár központjába Hende Csaba honvédelmi minisztert. Mire volt szó e magas szintű látogatáson?

– Mint megtudtam, a szervezeted eddig még nem látogatta meg a honvédelmi tárca vezetője. Fodor Lajossal, az igazgatótanács elnökével fontosnak tartottuk, hogy a miniszter tudja, lássa, milyen tevékenység folyik nálunk. Másrészt, tudva lévő, hogy munkatársaim – csakúgy, mint a tagjaink – aggódva várták a döntést, képes lesz-e a tárca a továbbiakban is támogatni az önkéntes pénztári tagi befizetéseket. Szerettem volna, ha erről első kézből értesülhetünk. Hende Csaba hangsúlyozta, hogy a Honvédelmi Minisztérium 2012-ben kétszázalékos munkáltatói támogatást

nyújt azoknak a munkavállalóknak, akik az önkéntes nyugdíjpénztárak tagjai, és akik az illetményük egy százalékát befizetik önkéntes nyugdíjpénztári megtakarításuként. A kormány tagjától első kézből kaphatunk a jövőre is vonatkozó információkat, így saját jövőképpünk ehhez igazíthatjuk. Meggyőződöttünk arról, hogy a tárca vezetőjének rendkívül fontos az állomány öngondoskodó tagjainak támogatása, ezért szinte erőn felül is segíteni kívánja őket.

– Ez már egy fontos érv mellett, hogy a Honvédelmi tárcához tartozóknak érdemes belépni az önkéntes pénztárba. Vannak még ilyen érvek?

– Természetesen. Tőlünk nyugatabbra már ifjú korban mindenki tudja, hogy az állami nyugdíj mellett szükség van más, nyugdíjcélu megtakarításokra is. Nálunk az öngondoskodás még nem ilyen tudatos. Ha viszont a szándék már megvan, akkor mindenképp a legbiztonságosabb egy miénkhez hasonló, zárt munkáltatói pénztár. Már csak azért is, mert – szemben a piaci pénzügyi ajánlatokkal – itt küldöttje útján minden pénztártag képviselője és ellenőrzési lehetősége biztosított. A legfontosabb kérdésekben a legfőbb döntéshozó testület, a küldöttközgyűlés határoz. Ahogy egyik kollégám egyszer megfogalmazta, a pénztártag nálunk tulajdonképpen nem ügyfél, hanem (rész)tulajdonos. És ez így is van rendjén. Másrészt – korábban már konkrét példaként bemutattam – a működésre szánt pénzünkkel a legtakarékosabban bánunk. A pénztártagoknak nem kell eltartaniuk egy hatalmas irodai apparátust.

Apropó, apparátus. A pénztári köz-

pontban dolgozók száma az elmúlt időben a korábbi, több mint harmincöt tizenkettőre csökkent. Ezzel a létszámmal bonyolítjuk le a közel negyven ezer pénztártag ügyes-bajos dolgait, és kezeljük biztonságosan a megtakarításaikat. Munkatársainkkal próbáljuk tovább javítani az ügyfélbarát kiszolgálást.

– Ha jól sejttem, a fejlődés egyik alapvető kritériuma a tagszervezés. Ilyen szűk létszámmal hogyan lehet elvégezni a tagszervezés feladatait, miközben a pénzügyi feladatok fejkvótával fizetett ügyzőkkel se regével dolgoznak?

– A pénztár önszerveződő jellegéből fakad, hogy az elégedett pénztártag hozza a kollégáit és a családtagjait. Most a külső körülmények miatt kicsit kevesebb az elégedett pénztártag. Egyrészt nem elég a bajtársias és professzionális ügyintézés, a hozameredményeknek is javulniuk kell, de ez utóbbi már nem csak rajtunk múlik. Másrészt az elmúlt egy-két éves megtorpanás után újra számítani a katonai sajtó segítségére. Ezen túl újraszervezzük és megújítjuk az együttműködést az érdekvédelmi szervezetekkel. Ugyancsak folytatnunk kell a korábban megkezdett együttműködést a nagy munkáltatói szervezetekkel, most elsősorban a fegyveres és rendvédelmi szervekre gondolok, s tovább kell tudatosítanunk, hogy ez az egyenruhások, a köz érdekekben szolgáló pénztára. Szeretnék elérni, hogy az „állam emberei”, az egyenruhások és a civilek az öngondoskodás jegyében a „HONVÉD” Nyugdíjpénztárban tartsák a megtakarításaikat. Minden tagunk arra kérem: érezze személyes érdekének és ügyének, hogy elegendő legyen. Ha nincs tag, nincs pénztár.

Az ilyen típusú pénztárak akkor működnek jól, ha minél magasabb a taglétszám és mindig több a belépő, mint a távozó. Aki elmegy, többnyire elviszi a megtakarításait is. Minél többen vagyunk, a működés költségei fajlagosan annál alacsonyabbak. Minél többen vagyunk, a kezelt vagyon nagysága is nagyobb, a hozamot pedig nálunk a pénz, a vagyon termeli. Minél nagyobb ez a vagyon, annál jobb pozíciók érhetők el a vagyonkezelőknél, azaz minél több a kezelt pénzünk, annál több pénzt termelhetünk a tagjainknak.

HAZÁMAT SZOLGÁLOM

Hende Csaba honvédelmi miniszter a pedagógus nap (június 1.) alkalmából a **Szolgálati Érdemjel bronz fokozatát** Nagy Zoltán Péter századosnak és Szilágyi Péter főhadnagynak, emléktárgyként a **HM-címeres, fotómaratott pajzsot** Rozorné Jávora Tündénének;

a lövészek napja (június 27.) alkalmából a **Szolgálati Érdemjel arany fokozatát** Fábiny László alezredesnek, a **Szolgálati Érdemjel ezüst fokozatát** Ollé László zászlósnak, valamint Völgyesi József zászlós adományozta.

A magyar honvédelem napja alkalmából a **Szolgálati Érdemjel arany fokozatát** – nevéét ezúton pontosítva – Surányi Barnabás János zászlós vehette át a veszprémi radarezred állománygyűlésén.

A V4-EK HADISÍRGONDOZÓI SZLOVÉNIÁBAN

A V4 országok civil hadisírgondozói 2010-ben létrehozták a katonai temetők felkutatását, ápolását felvállaló munkacsoportot (Visegrad Working Group for Military Cemeteries). A tagszervezetek (a szlovák Club of Military History „Beskydy”, a lengyel Crux Galiciae, a magyar Háborús Emlékhelyeket Gondozók Társasága, illetve a Krajczáros Alapítvány, valamint a cseh Signum Belli 1914 és a Valka.cz) képviselői nemrég szlovéniai szakmai körúton vettek részt.

(A felvétel a San Martinót védő magyar alakulatok egykori pihenőjének, parancsnokságának területén készült.)

A Krajczáros Alapítvány kuratóriumának elnöke, Németh István, a program kapcsán rövid nyilatkozatot adott magazinunknak:

– A munkacsoportunk okkal választotta Szlovéniát, Ukanc, Kobarid, Kolovrat, Bovec, Fogliano-Redupigula, San Martino del Carso, San Michele, Visintini katonatemetőit, emlékhelyeit, amelyeket ott, a Doberdó körzetében, évtizedes hagyományokra alapozva, széles társadalmi támogatottsággal gondoznak.

A téma kapcsán megemlítem: munkacsoportunk az Európai Parlamentnél kezdeményezte, hogy a tagországok képviselői az első világháború centenáriuma alkalmából, a legszélesebb körű egyetértésükkel döntsenek arról, hogy az év mely napja legyen az európai „harctereken elesett katonák emléknapja”. Ugyancsak a centenáriumhoz kapcsolódó tervünk, hogy az Észak-Szlovákiában, Velkő település határában található, a Monarchia tízezer katonájának, köztük a karánsebesi 43., a temesvárosi 61. és a károlyvárosi 96. közös gyalogezred, valamint a székesfehérvári 17. honvéd gyalogezred elesett hős katonáinak végső nyughelyét adó temetőt munkacsoportunk égisze alatt 2014-ig rendbe hozzuk, és az emléküket előtti tisztelgés jegyében átadjuk.

(A szlovéniai körülről készült riportfilmet megtekinthetik a www.honvedelem.hu Videotárában.)

IN MEMORIAM

2012. 05. 21. és 06. 17. között elhunytak:

Bóla Imre ny. ezredes (74),
a Magyar Honvédség halottja
Dr. Németh Imre ny. ezredes (75)
Korsós József ny. ezredes (85)
Horváth Gyula ny. alezredes (90)
Nagy Balázs Miklós ny. alezredes (66)
Szemők Árpád ny. alezredes (83)
Bodó József ny. alezredes (82)
Erdős István ny. alezredes (77)
Hant Zoltán Géza ny. alezredes (86)
Jaksa János ny. alezredes (80)
Kósa Kornél József ny. alezredes (78)
Kovács Imre ny. alezredes (74)
Sztánó Béla ny. alezredes (86)
Bajkán János ny. alezredes (79)
Bodó József ny. alezredes (82)
Erdős István ny. alezredes (77)
Lovas Andor ny. alezredes (92)
Strausz Sándor Sugár Eszter ny. alezredes (81)
Dr. Békés Tibor ny. alezredes (87)
Nagy László ny. alezredes (79)
Tóth Béla ny. alezredes (80)
Ács Bódog ny. őrnagy (70)
Hodák Sándor ny. őrnagy (79)
Lőczy László ny. őrnagy (81)
Tiszalatin Ferenc ny. őrnagy (65)
Fodor József ny. őrnagy (66)
Harangi Árpád János ny. őrnagy (68)
Kátai János ny. őrnagy (85)
Szepesi Géza ny. őrnagy (70)
Temesváry Géza ny. őrnagy (57)
Ávár Ferenc ny. őrnagy (85)
Kardos István ny. őrnagy (60)
Mészáros László ny. százados (49)
Oláh Gyula ny. százados (48)
Pint Ferenc Lajos ny. százados (82)
Túrós Szabolcs ny. százados (47)
Szonda Lajos ny. százados (84)
Csik József ny. főhadnagy (66)
Farkas József ny. főőrnagy (83)
Hegedűs István ny. törzsszázados (75)
Papp Péter ny. törzsszázados (73)
Szabó József ny. törzsszázados (70)
Zakor József ny. törzsszázados (85)
Suki Sándor ny. zászlós (61)
Czakó István ny. zászlós (39)
Lovas János ny. zászlós (92)
Szegedi Balázs ny. zászlós (93)
Tóth János ny. főőrnagy (79)
Márok Vilmos ny. főőrnagy (57)
Fehér Jánosné ny. közalkalmazott (66)
Dr. Németh Imréné ny. közalkalmazott (74)
Kajdi Ferencné ny. közalkalmazott (80)
Sepsei Jánosné ny. közalkalmazott (80)
Ötvös Lajosné ny. közalkalmazott (84)
Szenté László Ferencné ny. közalkalmazott (81)
Vajda Dánielné ny. közalkalmazott (84)
Tárnóczy László ny. közalkalmazott (78)

EMLEKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRÍZZÜK.

YOUR DIGITAL MEDIA

your digital media
Dimag

A Magyar Honvéd
kedvezőbb árú
digitális változata
előfizethető a
www.dimag.hu
weboldalon!

VÁLTSON DIGITÁLISRA!

interaktív tartalmak | folyamatosan bővülő kínálat | iPad, PC, Android

J // WWW.DIMAG.HU // WWW.DIMAG.HU // WWW.D

FIVE INTERNATIONAL KFT. // UGYFELSZOLGALAT@DIMAG.HU